

VYSOKÁ ŠKOLA POLYTECHNICKÁ JIHLAVA

Katedra cestovního ruchu

**Přínosy kulturního festivalu
Prázdniny v Telči pro město Telč**

bakalářská práce

Autor práce: Petra Pinterová

Vedoucí práce: Ing. Martina Doležalová

Jihlava 2020

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor práce:	Petra Pinterová
Studijní program:	Ekonomika a management
Obor:	Cestovní ruch
Název práce:	Kulturní festival Prázdniny v Telči a jeho přínos pro město Telč
Cíl práce:	Cílem bakalářské práce je zhodnocení ekonomických dopadů letního kulturního festivalu Prázdniny v Telči na základě dotazníkového šetření vycházejícího z certifikované metody Dr. Raabové a jejich vyčíslení pomocí aplikace KulKal.

Ing. Martina Doležalová
vedoucí bakalářské práce

RNDr. Eva Janoušková, Ph.D.
vedoucí katedry
Katedra cestovního ruchu

Abstrakt

Bakalářská práce se zaměřuje na zhodnocení přínosů hudebního festivalu Prázdniny v Telči pro město Telč a národní ekonomiku. V teoretické části práce jsou vymezeny základní pojmy v cestovním ruchu, vlivy cestovního ruchu na ekonomickou, sociální a kulturní sféru a přiblížen pojem kulturní cestovní ruch. Dále je zde popsán samotný festival Prázdniny v Telči. V praktické části je vysvětlena metodika výpočtu, výsledky dotazníkového šetření a výpočet ekonomických přínosů pomocí certifikované metody výpočtu v aplikaci KulKal. V závěru se práce věnuje zhodnocení přínosu festivalu pro podnikatele přímo ve městě Telč.

Klíčová slova

Cestovní ruch, festival, kultura, multiplikátor, Prázdniny v Telči

Abstract

The bachelor thesis focuses on the evaluation of the benefits of the music festival Holidays in Telč for the town of Telč and the national economy. The theoretical part defines the basic concepts in tourism, the effects of tourism on the economic, social and cultural spheres and approaches the concept of cultural tourism. Furthermore, the festival Holidays in Telč itself is described. The practical part explains the calculation methodology, the results of the questionnaire survey and the calculation of economic benefits using the certified calculation methodology in the KulKal application. Furthermore, the thesis deals with the evaluation of the benefits of the festival for entrepreneurs directly in the town of Telč based on questioning.

Keywords

Tourism, festival, culture, multiplier, Prázdniny v Telči

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je původní a zpracoval/a jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem v práci neporušil/a autorská práva (ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, v platném znění, dále též „AZ“).

Souhlasím s umístěním bakalářské práce v knihovně VŠPJ a s jejím užitím k výuce nebo k vlastní vnitřní potřebě VŠPJ.

Byl/a jsem seznámen/a s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje **AZ**, zejména § 60 (školní dílo).

Beru na vědomí, že VŠPJ má právo na uzavření licenční smlouvy o užití mé bakalářské práce a prohlašuji, že **s o u h l a s í m** s případným užitím mé bakalářské práce (prodej, zapůjčení apod.).

Jsem si vědom/a toho, že užít své bakalářské práce či poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠPJ, která má právo ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, vynaložených vysokou školou na vytvoření díla (až do jejich skutečné výše), z výdělku dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence.

V Jihlavě dne 12. listopadu 2020

.....
Podpis studentky

Poděkování

V první řadě bych na tomto místě chtěla poděkovat vedoucí mé bakalářské práce Ing. Martině Doležalové za odborné vedení, ochotu, vstřícnost, cenné rady a připomínky, které mi v průběhu zpracovávání mé bakalářské práce poskytla. Dále chci poděkovat své rodině za trpělivost a podporu, která mi po dobu mého studia velmi pomohla. V neposlední řadě chci poděkovat všem respondentům a zvláště respondentům z řad telčských podnikatelů, kteří věnovali čas odpovědím na mé dotazy.

Obsah

Úvod.....	11
Motivace	11
Cíl práce.....	12
1 Vymezení cestovního ruchu.....	13
1.1 Systém cestovního ruchu.....	13
1.2 Typologie cestovního ruchu	14
1.2.1 Druhy cestovního ruchu.....	14
1.2.2 Formy cestovního ruchu	15
2 Kulturní CR.....	16
2.1 Účastník cestovního ruchu	17
3 Vlivy cestovního ruchu	18
3.1 Environmentální vlivy cestovního ruchu	18
3.2 Sociální vlivy cestovního ruchu	19
3.3 Ekonomické vlivy cestovního ruchu	19
3.4 Přímé ekonomické vlivy cestovního ruchu	22
3.5 Multiplikátor v cestovním ruchu.....	22
3.6 Negativní ekonomické vlivy cestovního ruchu.....	24
3.7 Hodnocení ekonomických vlivů	24
3.7.1 Satelitní účet cestovního ruchu	24
3.8 Event turismus.....	26
3.9 Kulturní akce	27
3.9.1 Hudební festivaly	27
4 Prázdniny v Telči	28
4.1 Telč.....	28
4.2 Prázdniny v Telči historie a současnost	28
5 Metodika výpočtu	29
5.1 Ekonomické dopady a ekonomické přínosy	30
5.2 Aplikace KulKal.....	31
5.2.1 Postup při výpočtu ekonomických dopadů	32
6 Dotazníkové šetření	33
6.1 Výsledky dotazníkového šetření	34
6.2 Výpočet v aplikaci KulKal.....	44
6.3 Výsledky	44
6.4 Dotazníkové šetření mezi prodejci.....	48
7 Diskuze	49

Návrh řešení a doporučení pro praxi.....	50
Závěr	52
8 Bibliografie	54
Přílohy.....	56

Seznam obrázků

Obrázek 1 Vliv cestovního ruchu na ekonomiku (J. Vystoupil, 2007).....	20
Obrázek 2 Multiplikační efekty výdajů návštěvníků (Tereza Raabová, 2015)	30
Obrázek 3 Výpočet ekonomických dopadů (Tereza Raabová, 2015)	31
Obrázek 4 Účastníci podle kraje (vlastní zpracování)	34
Obrázek 5 Počet dnů strávených na festivalu (vlastní zpracování)	35
Obrázek 6 Doprava (vlastní zpracování)	36
Obrázek 7 Parkování (vlastní zpracování)	37
Obrázek 8 Návštěvnost koncertů	38
Obrázek 9 Návštěvnost koncertů v procentech dle krajů (vlastní zpracování).....	39
Obrázek 10 Forma ubytování (vlastní zpracování).....	39
Obrázek 11 Typ ubytování (vlastní zpracování).....	40
Obrázek 12 Celkové výdaje dotázaných návštěvníků (vlastní zpracování)	41
Obrázek 13 Telč - poměr výdajů (vlastní zpracování)	41
Obrázek 14 Vysočina - struktura výdajů (vlastní zpracování)	42
Obrázek 15 Ostatní kraje - struktura výdajů (vlastní zpracování)	42
Obrázek 16 Výdaje na osobu dle místa původu respondenta (vlastní zpracování)	43
Obrázek 17 Aplikace KulKal (2015)	44
Obrázek 18 Výsledky 1.....	45
Obrázek 19 Výsledky 2.....	45
Obrázek 20 Výsledky 3.....	46
Obrázek 21 Výsledky 4.....	46
Obrázek 22 Výsledky 5.....	46
Obrázek 23 Výsledky 6.....	47
Obrázek 24 Prodejci dle kraje původu.....	48

Seznam tabulek

Tabulka 1 Druhy cestovního ruchu.....	15
Tabulka 2 Formy cestovního ruchu	16
Tabulka 3 Satelitní účet CR.....	25
Tabulka 4 HUZ Telč (ČSÚ, 2019).....	26
Tabulka 5 Rozdělení eventů v CR	27
Tabulka 6 Počty účastníků dle původu	34
Tabulka 7 Počet dnů strávených na festivalu.....	36
Tabulka 8 Průměrné výdaje na dopravu	37
Tabulka 9 Výdaje za parkovné	37
Tabulka 10 Vstupné na koncerty	38
Tabulka 11 Výdaje na ubytování	39
Tabulka 12 Výdaje na osobu de místa původu respondenta.....	43

Seznam použitých zkratek

CR Cestovní ruch

ČR Česká republika

HDP Hrubý domácí produkt

OSN Organizace spojených národů

TSA Tourism satellite accounts (satelitní účet cestovního ruchu)

UNWTO United nation world trade organization

WTO World trade organization

Úvod

Pro svoji bakalářskou práci jsem si vybrala téma spojené s folkovými prázdninami, které již řadu desetiletí probíhají v Telči. V teoretické části práce, zabývající se přínosy hudebního festivalu Prázdniny v Telči je vymezen a popsán pojem cestovní ruch, dále systém cestovního ruchu, a jeho členění dle různých kritérií. Následně je konkrétněji zmíněno vymezení kulturního cestovního ruchu a definován účastník v cestovním ruchu. Cestovní ruch zasahuje do všech oblastí našeho života a ovlivňuje mnoho odvětví našeho národního hospodářství, proto další kapitola pojednává o vlivech cestovního ruchu v oblasti environmentální, sociální a ekonomické, kde je podrobněji rozepsáno působení jednotlivých ekonomických vlivů cestovního ruchu, jejich hodnocení a evidence pomocí Satelitního účtu cestovního ruchu. Jsou zde přiblíženy pojmy multiplikátor v cestovním ruchu a event turismus. Stručně bude popsána historie a současnost města a hudebního festivalu Prázdniny v Telči. Konec teoretické části práce se zabývá kulturní kalkulačkou KulKal, pomocí níž lze vypočítat ekonomické přínosy kulturní akce pro místo konání a současně ekonomiku celé České republiky.

V praktické části jsou znázorněny pomocí tabulek a grafů výsledky dotazníkového šetření, doplněné komentářem a následně zhodnoceny dosažené výpočty získané pomocí aplikace KulKal. Na závěr práce přináší zhodnocení výsledků dotazníkového šetření a návrhy s doporučeními pro další praxi.

Motivace

Toto téma jsem si vybrala, protože v Telči žiji a mám možnost sledovat festival jako návštěvník, ale také jako obyvatel města. Jde o zajímavý fenomén, který se s městem pojí již více než 30 let a ovlivňuje prázdninový život ve městě v pozitivním, ale také negativním smyslu. Prázdniny v Telči jsou nesporným přínosem jak ze sociálního, tak z kulturního hlediska pro místní obyvatele a návštěvníky z jiných míst České republiky, ale zároveň mne zajímá i druhá strana a to jsou přínosy festivalu jako takového pro město Telč a místní podnikatele.

Cíl práce

Cílem bakalářské práce je zhodnocení ekonomických dopadů letního kulturního festivalu Prázdniny v Telči na základě dotazníkového šetření vycházejícího z certifikované metody Dr. Raabové a jejich vyčíslení pomocí aplikace KulKal.

1 Vymezení cestovního ruchu

Počátky cestovního ruchu je možné datovat do doby přibližně 4000 let před naším letopočtem, kdy Sumerové začali používat peníze jako prostředku k uzavírání obchodů. V období let 2000 př. n. l. až do 17. stol. n. l. převažují cesty po moři spojené s obchodem a objevováním nových území. Ve 13. století napsal Marco Polo cestopis o svých obchodních cestách do exotických zemí. Větší rozvoj cestovního ruchu přichází až s nástupem průmyslové revoluce a následným rozvojem železniční, lodní a silniční dopravy. Jako samostatné a perspektivní odvětví začal být vnímán a zkoumán až ve 20. století. Bylo formulováno mnoho definic cestovního ruchu, podle způsobu přístupu k jeho měření. (Charles R. Goeldner, 2014)

Cestovní ruch je interdisciplinární věda a zasahuje prakticky do všech oblastí, například psychologie, sociologie, ekonomie, geografie, kultura apod. Mnoho autorů, kteří se cestovním ruchem zabývali ve svém zkoumání, se jej pokusilo definovat. Definice se zpravidla zakládaly na způsobu přístupu ke zkoumání a měření. V roce 1942 formulovali švýcarští autoři W. Hunziker a K. Krapf cestovní ruch jako *„souhrnné označení vztahů a jevů, které vznikají na základě cesty a pobytu místně cizích osob, pokud se pobytem nesleduje usídlení a není s ním spojena žádná výdělečná činnost“* (Němčanský, 1999), tato definice byla celosvětově uznávána po dlouhou dobu. Pro statistické účely přijala WTO (Světová organizace cestovního ruchu, dnes UNWTO) v roce 1993 definici, která zní: *„Z hlediska statistiky se cestovním ruchem rozumí činnost osoby, která cestuje na přechodnou dobu do místa mimo své běžné životní prostředí, přičemž hlavní účel cesty je jiný, než vykonávání výdělečné činnosti.“* (Němčanský, 1999). Ve Výkladovém slovníku cestovního ruchu se dočteme, že jde o *„komplexní společenský jev, zahrnující aktivity osob cestujících mimo obvyklé prostředí nebo pobývajících v těchto místech ne déle než jeden rok za účelem zábavy, rekreace, vzdělávání, pracovně, či jiným účelem, i aktivity subjektů poskytujících služby a produkty těmto cestujícím osobám“*. (Zelenka J., 2012)

1.1 Systém cestovního ruchu

Cestovní ruch je provázaný systém, který se dotýká mnoha odvětví, mezi kterými existují určité vazby. Aby mohl být systém cestovního ruchu celistvý, rozlišujeme subjekt, objekt a předmět cestovního ruchu.

- **Subjektem cestovního ruchu** rozumíme účastníka cestovního ruchu, který uspokojuje své turistické potřeby, je nositelem poptávky a spotřebitelem produktu CR.
- **Objektem cestovního ruchu** je vše, co se může stát cílem změny místa pobytu účastníka CR. Je tvořen cílovým místem (destinací) CR, který představuje primární nabídku a podniky a institucemi cestovního ruchu, které představují sekundární nabídku. Z ekonomického hlediska tvoří nabídku cestovního ruchu.
- **Předmět cestovního ruchu** je produkt cestovního ruchu. Jde o výrobek, službu, nebo soubor služeb, které slouží k uspokojení potřeb účastníků cestovního ruchu. Produkt cestovního ruchu většinou představuje soubor služeb, které produkuje a nabízí cílové místo společně s podniky cestovního ruchu. (Beránek, 2013)

Základními předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu je dostatek volného času, dostatek individuálních příjmů obyvatelstva a existence objektů cestovního ruchu.

1.2 Typologie cestovního ruchu

Cestovní ruch lze rozdělit podle mnoha různých kritérií, která jsou užívána ke statistickým účelům, nebo k marketingovým aktivitám jednotlivých subjektů v cestovním ruchu. Lze jej dělit dle místa realizace, vztahu k platební bilanci státu, způsobu zabezpečení cesty a pobytu, délky pobytu, věku účastníků, převažujícího prostředí, převažující motivace apod. V literatuře se setkáváme s členěním na formy a druhy. V praxi se tyto jednotlivé typy vzájemně prolínají a nevyskytují se v čisté podobě. Jsou proměnlivé v čase a z pohledu účastníka cestovního ruchu vnímané značně subjektivně. Mnoho autorů se pokoušelo definovat druhy a formy cestovního ruchu, přičemž tito autoři používají různá, popř. opačná hlediska. Vzhledem k nejednotnosti bývá používán pouze zastřešující pojem „typ“ turismu. (M. Palatková, 2011). V této práci bude použito rozdělení cestovního ruchu dle Mariana Gúčika.

1.2.1 Druhy cestovního ruchu

Výkladový slovník popisuje druh cestovního ruchu jako „*typ cestovního ruchu, k jehož určení je klíčovým kritériem jevový průběh a způsob jeho realizace v závislosti*

na geografických, ekonomických, společenských a jiných podmínkách, jakož i jeho účinky“ (Zelenka J., 2012). Druhy cestovního ruchu umožňují blíže určit podstatu cestovního ruchu z hlediska potřeb a cílů jeho návštěvníků. (Linderová, 2013)

Tabulka 1 Druhy cestovního ruchu

Kritérium	Charakteristika	Kritérium	Charakteristika
Vliv na platební bilanci	Aktivní CR (příjezdový), pasivní CR (výjezdový)	Počet návštěvníků, způsob cestování	Individuální, kolektivní, organizovaný
Doba pobytu	Dlouhodobý CR (více než 3 dny), krátkodobý (2-3 dny), víkendový, výletní (méně než 24 hodin)	Geografické hledisko	Domácí, vnitřní, regionální, národní, zahraniční, mezinárodní
Způsob financování	Komerční, sociální (část nákladů hradí např. organizace)	Převažující prostředí	Městský, venkovský, lázeňský, ve střediscích CR, horský, přímořský
Roční období	Sezonní, mimosezonní, celoroční, svátky, posezonní, předsezonní	Věk účastníků	Dětský (do 15 let, např. tábory), mládežnický (15-26 let), rodiny s dětmi, vyšší věkové skupiny (40-50 let), seniorský CR
Dopravní prostředek	Automobilový, lodní, železniční, letecký, karavaning	Způsob ubytování	Hotelový, parahotelový (chaty, apartmány, kempy, přívěsy, druhé bydlení)

Vlastní zpracování podle (Linderová, 2013) (Eva Kunešová, 1992) (Hesková, 2006) (Gúčík, 2010)

1.2.2 Formy cestovního ruchu

Cestovní ruch je možné členit z různých hledisek. Některá z nich mají výrazný vliv na poskytované služby. Ve výkladovém slovníku se dočteme, že forma cestovního ruchu je „*typ cestovního ruchu, pro jehož určení je klíčovým kritériem motivace návštěvníka, základními motivacemi cestovního ruchu jsou odpočinek, poznávání prostředí a kontakty s lidmi*“ (Zelenka J., 2012). Jinými slovy můžeme formy cestovního ruchu identifikovat odpovědí na otázku „Proč návštěvníci cestují?“. Základní formy cestovního ruchu a jejich specifikace se mohou u mnoha autorů podstatně lišit. Cestovní ruch se neustále vyvíjí a vznikají nové formy, které se vzájemně

prolínají, cestovatel má více motivů k cestování, ale jedna z forem bývá vždy dominantní. (Linderová, 2013) Například do rekreačního cestovního ruchu můžeme zařadit i venkovský cestovní ruch, ekoturistiku, chataření, lázeňský CR, sportovní a kulturní. Toto členění je významné zvláště z hlediska marketingového plánování.

Tabulka 2 Formy cestovního ruchu

Rekreační cestovní ruch	aktivní, pasivní odpočinek v přírodním prostředí s cílem obnovy fyzických a psychických sil, mezi aktivity patří poznávání přírody, památek, procházky, sportovní aktivity
Kulturní cestovní ruch, event turismus	poznávání, vzdělávání, zábava a další uspokojování duchovních potřeb návštěvou hudebních, divadelních, filmových festivalů, muzeí, galerií, pamětihodností, společenských a náboženských akcí, filmový turismus
Společensky orientovaný cestovní ruch	návštěva příbuzných, klubový cestovní ruch s integrací osob ve skupině s významným animačním programem
Dobrodružný cestovní ruch	aktivity spojené s extrémními podmínkami, nevšedními zážitky, extrémními sporty
Sportovní cestovní ruch	aktivní a pasivní sportovní činnosti, turistika, ekoturistika, lovecká turistika, rekreační rybaření
Lázeňský/zdravotní cestovní ruch	fyzická a psychická regenerace, wellness, relaxace, odpočinek
Specificky orientovaný cestovní ruch	může být cestovní ruch orientovaný na gastronomii, kongresové akce, politická setkání, incentivní cestovní ruch, veletrhy, služební cesty. Můžeme sem zařadit i temný CR, dobrovolnický CR, svatební CR, vesmírný CR apod.

Vlastní zpracování podle (Gúčík, 2010) (Linderová, 2013) (Francová, 2003) (Halina Kotíková, 2013)

2 Kulturní CR

Destinace cestovního ruchu potřebuje ke svému vzniku a fungování určitý potenciál. Jinými slovy atraktivita cestovního ruchu, které přilákají cestovatele do destinace. Tyto atraktivity představují primární potenciál cestovního ruchu a je možné je dále dělit na přírodní a antropogenní. Přírodní potenciál představuje základní předpoklad pro rozvoj cestovního ruchu a zahrnuje geomorfologické prostředí, klima, hydrologické podmínky a biologický potenciál. Antropogenní potenciál je tvořen uměle vytvořenými atraktivitami pro rozvoj cestovního ruchu. Je dále dělen na hmotný a nehmotný. Hmotným potenciálem cestovního ruchu jsou kulturní a technické památky, lidová

architektura a moderní stavby. Nehmotným potenciálem cestovního ruchu je místní historie, kultura, tradice, zvyky, obyčeje, místní legendy, gastronomie, akce a události. (Halina Kotíková, 2008)

Kulturní cestovní ruch je jednou z forem cestovního ruchu, jejíž účastníci jsou motivováni možnostmi poznávání kulturního dědictví a kultury dané země a jejích rezidentů. Cílem návštěvníků jsou kulturní atraktivity a kulturní akce dále historické stavby a historické artefakty. (Zelenka J., 2012)

2.1 Účastník cestovního ruchu

Dle definice UNWTO je účastník cestovního ruchu *„každá osoba, která pobývá přechodně mimo místo svého běžného pobytu po dobu nepřevyšující 12 po sobě jdoucích měsíců, přičemž motivací pro cestu není výdělečná činnost v tomto místě a účastní se tedy některého druhu nebo formy cestovního ruchu“* (M. Šauer, 2015). Ze statistického hlediska je nutné odlišit stálého obyvatele od návštěvníka.

- **Stálý obyvatel** je osoba v domácím cestovním ruchu, která žije na daném místě alespoň 6 po sobě jdoucích měsíců před příjezdem do jiného místa na dobu kratší 6 měsíců. V mezinárodním cestovním ruchu je hraniční doba stanovena na 1 rok.
- **Návštěvník** je osoba, která cestuje do jiné země na dobu kratší než 1 rok, nebo do jiného místa ve své zemi na dobu kratší než 6 měsíců, přičemž hlavní účel její cesty je jiný než vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě. Návštěvníky dále dělíme dle doby strávené v destinaci.
 - **Turista** je návštěvník, který cestuje na dobu zahrnující alespoň jedno přenocování
 - **Výletník, jednodenní návštěvník** je návštěvník, který cestuje na dobu kratší 24 hodin, aniž by v navštíveném místě přenocoval. (Beránek, 2013)

3 Vlivy cestovního ruchu

Cestovní ruch jako takový má velký vliv na mnoho oblastí. S rozšiřování cestovního ruchu do celého světa se pojí mnoho pozitivních i negativních vlivů v ekonomické, sociální a environmentální oblasti. Z těchto hledisek lze vlivy cestovního ruchu rozdělit na pozitivní a negativní. Pozitivní vlivy přispívají ke zlepšování životního prostředí, sociální a ekonomické úrovně obyvatel destinace. Negativní vlivy naopak zhoršují kvalitu života rostoucími náklady a změnou sociálních a kulturních poměrů. Velký vliv cestovního ruchu se odráží na kvalitě životního prostředí v destinaci.

3.1 Environmentální vlivy cestovního ruchu

Z environmentálního hlediska má cestovní ruch značné dopady, v mnoha případech destruktivní. Nedílnou součástí cestovního ruchu je přemísťování a pobyt osob. Toto chování představuje zatížení životního prostředí v několika rovinách, které ve svém důsledku narušují životní prostředí ekosystému a jeho ekologickou stabilitu:

- Emisemi z provozu vozidel, letadel a lodí. Dále emisemi vznikajícími při budování infrastruktury cestovního ruchu.
- Znečišťování podzemních i povrchových vod v souvislosti s odpadními vodami, ale i znečištění odpadky nebo exkrementy v místech větší koncentrace návštěvníků.
- Hlukové znečištění vznikající z provozu dopravních prostředků, nebo při různých kulturních, společenských a sportovních akcích.
- Další mechanické poškozování životního prostředí lovem na suvenýry (kamínky z pláže), rytí do skály, stromů, chození po nevyznačených cestách a s tím spojená eroze.
- Vizuální znehodnocování rázu krajiny nevhodnou výstavbou infrastruktury cestovního ruchu.

Jako pozitivní vlivy cestovního ruchu můžeme označit například podporu investic do kvality vody, zvyšování environmentální gramotnosti, využití environmentálního

managementu v zařízeních cestovního ruchu, který ve svém důsledku vede ke snižování nákladů a v neposlední řadě k ochraně a zachování přírodního prostředí.

3.2 Sociální vlivy cestovního ruchu

V sociální oblasti je možné označit cestovní ruch jako hlavní motivátor a zároveň hlavní činitel, který má své pozitivní a negativní vlivy. Mezi pozitivní vlivy v sociální oblasti patří:

- Odpočinek a regenerace rekreantů, získávání nových zkušeností, kulturní vyžití, poznávání, tvoření sociálních a kulturních kontaktů a podpora míru.
- Zlepšení kvality života pro místní komunity rozšířením nabídky zboží, služeb, infrastruktury, vznikem nových pracovních míst a zlepšování životní úrovně obyvatelstva.

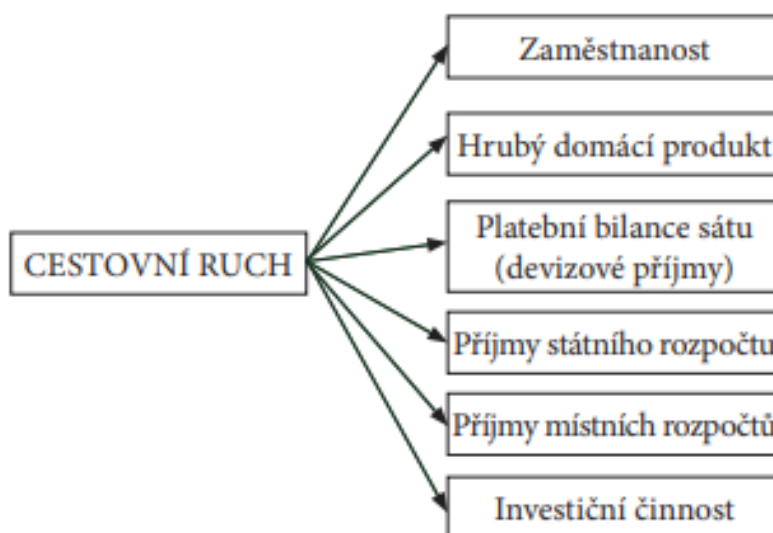
Negativními sociálními vlivy cestovního ruchu mohou být:

- Škody způsobené návštěvníky na podpůrné infrastruktuře a zvyšování kriminality.
- Zvyšování nákladů na zboží a služby, růst cen nemovitostí.
- Socio-kulturní změny v místní komunitě, kterými jsou akulturace, dualizace a marginalizace obyvatel.
- Konflikty mezi místními obyvateli a návštěvníky. Postoj místních obyvatel lze kvalifikovat pomocí empiricky odvozené čtyřstupňové škály, tzv. „iritačního indexu“ od euforie, přes apatii, znechucení až k antagonismu.

3.3 Ekonomické vlivy cestovního ruchu

Cestovní ruch představuje významnou součást ekonomiky států, je tvořen souhrnem aktivit, jejichž cílem je dosáhnout zisku prostřednictvím prodeje zboží a služeb. Přispívá k růstu zaměstnanosti obyvatelstva a představuje oblast podnikatelských příležitostí. Jako ekonomický multiplikátor působí na ekonomický rozvoj dalších odvětví národního hospodářství. Působí tedy přímo i nepřímo na národní ekonomiku. Pro rozvoj cestovního ruchu je nutným předpokladem dostatek volného času obyvatelstva

a dostatek finančních příjmů domácností. V praxi platí, že čím vyšší má domácnost příjem, tím více rostou výdaje na cestovní ruch, který je chápán jako zbytný, nebo také luxusní statek. Ekonomika cestovního ruchu je ve svém důsledku souborem indukovaných efektů vyvolaných cestovním ruchem ve všech dalších odvětvích ekonomiky. (Beránek, 2013)

Obrázek 1 Vliv cestovního ruchu na ekonomiku (J. Vystoupil, 2007)

V rámci měření ekonomických efektů kulturního cestovního ruchu jsou nejčastěji sledované ukazatele vlivu na celkovou produkci ekonomiky, HDP a výběr daní. U socio-ekonomických vlivů je sledována zaměstnanost (tvorba pracovních míst) a příjmy zaměstnanců. (Raabová, 2010)

- **Zaměstnanost v cestovním ruchu**

Cestovní ruch je jedním z nejrychleji se rozvíjejících hospodářských odvětví, s velkým podílem lidské práce. Rozvoj cestovního ruchu stimuluje rozvoj dalších návazných odvětví, zejména dopravy, obchodu, stavebnictví, kultury apod. Díky multiplikačnímu efektu je tedy možné přiřadit cestovní ruch mezi obory, které celosvětově vytváří nejvíce pracovních příležitostí. (Beránek, 2013) Podle nejnovějších dat ČSÚ z roku 2017 bylo v odvětví cestovního ruchu zaměstnáno 239 tisíc osob. V procentuálním vyjádření je podíl osob zaměstnaných v cestovním ruchu 4,5 % z celkové zaměstnanosti v České republice. (ČSÚ, 2019)

- **Hrubý domácí produkt**

„Hrubý domácí produkt zahrnuje všechny finální statky, vytvořené v daném roce, včetně všech nově vyrobených statků dlouhodobé životnosti.“ (Robert Holman, 2001) Ukazatel HDP se používá pro stanovení výkonnosti ekonomiky. Vztah cestovního ruchu a HDP je možné vymezit ve dvou rovinách, a to vliv úrovně HDP na cestovní ruch a vliv cestovního ruchu na úroveň HDP. Vliv úrovně HDP na cestovní ruch je možné pozorovat u zemí, kde je vyšší podíl HDP na obyvatele. Tento ukazatel měří příjmy a výdaje průměrného člověka v ekonomice, z toho přirozeně vyplývá, že tímto ukazatelem je možné zhodnotit ekonomický blahobyt průměrného obyvatele státu. (Mankiw, 2009) S vyšším podílem HDP na obyvatele roste intenzita cestování, s klesajícím HDP na obyvatele intenzita cestování klesá. Vliv cestovního ruchu na HDP zahrnuje tvorbu HDP u přímých, nepřímých i indukovaných vlivů. Při hodnocení významu cestovního ruchu v ekonomice je důležitější procentuální hodnota podílu na HDP, než absolutní hodnota vytvořeného HDP. (M. Palatková, 2011) Cestovní ruch se na HDP v České republice podílí 2,9%. (ČSÚ, 2019)

- **Platební bilance státu**

V ukazateli platební bilance státu je zahrnutý pouze aktivní a pasivní zahraniční cestovní ruch. Domácí cestovní ruch není v platební bilanci zachycen. Tuto bilanci zachycuje Česká národní banka a Evropské centrální banky na základě metodiky Mezinárodního měnového fondu. Jsou zde zachyceny čisté a hmotné platební toky, mezi které patří dlouhodobý a krátkodobý kapitál, devizové rezervy, transfery, zboží, služby a důchod (výnosy). Aktivní cestovní ruch tedy představuje příliv deviz ze zahraničí a pasivní cestovní ruch tedy představuje odliv deviz do zahraničí. (M. Palatková, 2011) V roce 2017 tvořil příjezdový cestovní ruch 56 %, zbylých 44 % tvořil výjezdový cestovní ruch. (ČSÚ, 2019)

- **Příjmy státního rozpočtu, místních rozpočtů a investiční činnost**

Státní rozpočet představuje ústřední prvek v systému veřejných financí a prochází jím třetina až polovina HDP. Převažující příjmy státního rozpočtu tvoří příjmy z daní, které jsou dále děleny na daně přímé a nepřímé. Přímé daně jsou stanovovány v závislosti na výši příjmu, nebo majetku. Patří k nim daň z příjmů, daň z majetku apod. Nepřímé

daně zahrnují daně, které nepřímo ovlivňují jednotlivce a jedná se o daně uvalené na statky a služby. Jde o daň z přidané hodnoty, daň z obratu apod. (Kamil Fuchs, 2005)

Cestovní ruch hraje nemalou roli v revitalizaci hospodářsky slabých, nebo strukturálně postižených územích. Díky multiplikačnímu efektu tak cestovní ruch přispívá k uchovávání, resp. vytváření nových pracovních příležitostí. Příjmy místních rozpočtů jsou dále tvořeny daňovými příjmy, příjmy z pronájmu ploch, rekreačními poplatky. (Němčanský, 1999)

Investiční činností v cestovním ruchu se rozumí investice do rozvoje cestovního ruchu. Investicemi do nových technologií a nových produktů cestovního ruchu je cíleno na snížení nákladů a maximalizaci zisku. Jedná se o činnosti spojené s provozem ubytovacích zařízení, výroby a infrastruktury

3.4 Přímé ekonomické vlivy cestovního ruchu

Přímé výdaje obyvatelstva na cestovní ruch bezprostředně souvisí s účastí na cestovním ruchu a jedná se například o výdaje na dopravu do cílového místa, ubytovací služby, vstupenky, stravovací služby, nákup zájezdu u cestovní kanceláře apod. *„Vlivy cestovního ruchu na národní ekonomiku se vyjadřují podílem na tvorbě hrubého domácího produktu. Ten vyjadřuje celkový dopad na ekonomiku státu v podobě přírůstku hodnot, který vznikl působením výrobních faktorů v oblasti CR.“* Přímým příjmem státu nebo regionu jsou zejména daně, které byly vybrány z tržeb cestovního ruchu. Přímý příjem pro destinaci představuje například rekreační poplatek a parkovné. (Beránek, 2013)

3.5 Multiplikátor v cestovním ruchu

Pro hodnocení ekonomického dopadu cestovního ruchu na dané území je důležitý model multiplikátoru, který zejména vyčísluje sekundární ekonomické efekty cestovního ruchu. (M. Šauer, 2015) *„Multiplikátor vyjadřuje běžnou skutečnost, která se v hospodářství projevuje. Pokud je ekonomika zasažena původním impulzem, projevuje se jeho účinek opakovaně, se snižující se intenzitou. Výsledkem je dosažení kumulativních účinků.“* (Kamil Fuchs, 2005)

Multiplikační efekt udává, jakým způsobem se promítnou příjmy jednotlivých subjektů do ekonomiky určité oblasti. Například hotelu plynou příjmy od návštěvníků, ten investuje část příjmů do nákupu zboží a služeb od místních dodavatelů, kteří nakoupí suroviny od místních zemědělců. Přidaná hodnota v ceně výrobků a služeb v tomto řetězci vytváří multiplikační efekt. „Výraz „multiplikátor“ se používá pro číselný koeficient, který ukazuje velikost přírůstku produktu vyvolaného každým jednotkovým přírůstkem investic“. (Paul A. Samulson, 1995) V praxi to znamená, že jednotlivé firmy jsou na sobě navzájem závislé a změna ve výdajích návštěvníků následně ovlivní ekonomiku v regionu. Pomáhá utvářet pracovní místa, ovlivňuje příjmy domácností, daňové a devizové příjmy místní ekonomiky. (M. Šauer, 2015)

- **Nepřímé ekonomické vlivy cestovního ruchu**

Nepřímé výdaje turisty na cestovní ruch mohou být označené jako vyvolané, nebo multiplikované a mají víceúčelový charakter a jde většinou o předměty dlouhodobé spotřeby, které mohou být využívány i mimo rámec cestovního ruchu. Může se jednat například o nákup oblečení, fotoaparátu, sportovní výbavy apod. Dále můžeme do nepřímých ekonomických dopadů zařadit i dodavatelsko-odběratelské vztahy. Jako příklad je možné uvést například stavebnictví ve spojitosti s výstavbou hotelů, truhlářské služby v souvislosti s vybavením hotelů, nákup potravin do restaurace a podobně. (Beránek, 2013) Prostřednictvím nepřímých a odvozených efektů se výdaje kulturní organizace nebo jejich návštěvníků mohou odrazit v jakémkoli odvětví ekonomiky. (Raabová, 2010)

- **Indukované ekonomické vlivy cestovního ruchu**

Příjmy z cestovního ruchu ve formě mezd zaměstnanců v cestovním ruchu a příjmů podnikatelů v cestovním ruchu jsou vynakládány na koupi zboží a služeb, které poskytují místní podnikatelé, kteří opět vyplácí mzdy svým zaměstnancům. Tito zaměstnanci následně vynaloží své příjmy u místních poskytovatelů zboží a služeb. Tento koloběh má výrazný vliv na ekonomiku regionu a celé země. Je měřen multiplikátorem, který bývá označován také koeficientem příjmů z cestovního ruchu.

3.6 Negativní ekonomické vlivy cestovního ruchu

V rámci studia ekonomických vlivů jsou většinou autorů zmiňovány pozitivní ekonomické přínosy a přímé dopady cestovního ruchu. Mezi negativní dopady cestovního ruchu jsou řazeny pouze přímé vlivy, mezi které patří přímé investiční náklady do zařízení cestovního ruchu, náklady na dopravu a další infrastrukturu a náklady na marketing. Cestovní ruch má ale i nepřímé ekonomické dopady, které mohou vést ke změně kvality života rezidentů v destinaci. Sem lze zařadit růst cenové hladiny, sezonnost, nebo dovoz zboží ze zahraničí. K dalším vedlejším nákladům financovaných veřejnou správou, které lze nazvat také nepřímými (sekundárními) dopady patří náklady, které přímo nesouvisí s výdaji na cestovní ruch, ale ve svém důsledku jsou ekonomickými náklady veřejných rozpočtů. Mezi tyto dopady lze uvést kriminalitu, zdravotní služby, produkci odpadů, hluk, poškozování životního prostředí, nebo nemoci. (M. Šauer, 2015)

3.7 Hodnocení ekonomických vlivů

Od začátku masivního rozvoje cestovního ruchu ve světě na konci 20. století vzniká potřeba získat vyčíslitelné a jednotné informace o ekonomických a sociálních vlivech cestovního ruchu. To v praxi není jednoduché, protože je pracováno s mnoha proměnnými. V roce 2000 bylo OSN schváleno zavedení tzv. Satelitního účtu cestovního ruchu (TSA – Tourism satellite accounts), jako mezinárodně standardizované metody, která umožňuje vyčíslení ekonomických vlivů CR. V České republice potřebná data sbírá a zpracovává Český statistický úřad. (M. Šauer, 2015)

3.7.1 Satelitní účet cestovního ruchu

Cestovní ruch ovlivňuje ve svém důsledku všechna hospodářská odvětví ekonomiky a v praxi je velmi obtížné zachytit přesné údaje o cestovním ruchu. Proto byl pro přesnější srovnávání zaveden satelitní účet cestovního ruchu. TSA vychází ze systému národních účtů a umožňuje vyčíslení ekonomických a socio-ekonomických veličin spojených s průmyslem cestovního ruchu. (Beránek, 2013)

Satelitní účet cestovního ruchu poskytuje údaje o cestovním ruchu z hlediska zaměstnanosti a kapitálových investic. Dále umožňuje analyzovat cestovní ruch

z ekonomického a sociálně-ekonomického pohledu a poskytuje informace v mezinárodním srovnání. (Hesková, 2006)

Jde o soustavu deseti tabulek obsahující finanční a nefinanční statistiky, umožňující vyčíslení ekonomického významu cestovního ruchu. K dispozici je v současné době Satelitní účet cestovního ruchu z roku 2017. Zpracování soustavy tabulek je velmi časově, administrativně a organizačně náročné. (M. Šauer, 2015) Pro příklad uvedu některé ukazatele.

Tabulka 3 Satelitní účet CR

Přímý ekonomický význam CR	Produkce CR dosahuje 328 mld. Kč Podíl na HDP 2,9 % Počet zaměstnaných osob v CR 239 tis. Podíl na celkové zaměstnanosti 4,5%
Vnitřní spotřeba a saldo CR v ČR	Domácí CR 128 mld. Kč Příjezdový CR 165 mld. Kč Výjezdový CR 75 mld. Kč
Struktura spotřeby podle druhu CR	Příjezdový CR – Zboží, doprava, stravování, ubytování Domácí CR – Zboží, stravování, ubytování Výjezdový CR – Ubytování, stravování, doprava
Počet návštěvníků podle druhu CR	Domácí CR – 36 % s přenocováním, 4,67 dne v průměru; 64 % jednodenní návštěvníci Zahraniční CR – 39 % s přenocováním, 4,29 dne v průměru; 61 % jednodenní návštěvníci Výjezdový CR – 78 % s přenocováním, 7,51 dne v průměru; 22 % jednodenní návštěvníci

Vlastní zpracování dle (ČSÚ, 2019)

Pro stanovení celkového počtu návštěvníků se využívá statistika návštěvnosti v HUZ a podíly ubytovaných návštěvníků v této kategorii ubytovacích zařízení. (M. Šauer, 2015). V roce 2018 bylo v Telči evidováno 14 hromadných ubytovacích zařízení, z tohoto počtu jeden čtyřhvězdičkový hotel, tři tříhvězdičkové hotely a pět penzionů. Dále jsou v Telči evidovány dvě turistické ubytovny a v letních měsících je možné se ubytovat v kempu. Dle údajů ČSÚ bylo v Telči v roce 2018 v provozu 14 HUZ se 172 pokoji a 384 lůžky. Ze statistických údajů hromadných ubytovacích

zařízení dále vyplývá, že z celkového počtu 15 044 návštěvníků jsou ubytovací zařízení ve městě z vyšší části využíváno tuzemskými návštěvníky v celkovém počtu hostů za 1 rok 11 042. Počet zahraničních návštěvníků ve sledovaných ubytovacích zařízeních je pouze 4 002.

Tabulka 4 HUZ Telč (ČSÚ, 2019)

Počet ubytovacích zařízení	Hromadná ubytovací zařízení		14
	v tom	Hotel *****	.
		Hotel, motel, hotel *****	1
		Hotel, motel, hotel ****	3
		Hotel, motel, hotel ***	1
		Hotel, motel, hotel **	.
		Hotel, motel, hotel *	1
		Hotel garni	5
		Penzion	1
		Kemp	.
		Chatová osada	2
		Turistická ubytovna	1
		Ostatní hromadné ubytovací zařízení	
Počet pokojů v ubytovacím zařízení	Hromadná ubytovací zařízení		172
	Hotel, motel, hotel ***		82
	Penzion		30
Počet lůžek v ubytovacím zařízení	Hromadná ubytovací zařízení		384
	Hotel, motel, hotel ***		172
	Penzion		65
Počet hostů	Hromadná ubytovací zařízení		15 044
	Hotel, motel, hotel ***		6 293
	Penzion		1 075
Počet hostů	Rezidenti		11 042
	Nerezidenti		4 002
Počet přenocování	Hromadná ubytovací zařízení		31 684
Počet přenocování	Rezidenti		22 677
	Nerezidenti		9 007

3.8 Event turismus

Kulturní akce a události jsou v české i cizojazyčné literatuře označovány anglickým slovem „event“. Tyto eventy jsou významnou složkou potenciálu cestovního ruchu. V mnoha případech není nutné, aby eventy přímo souvisely s dalšími prvky potenciálu cestovního ruchu. Eventy je možné z hlediska vlivu na cestovní ruch rozdělit na dvě skupiny. Do první skupiny je možné zařadit eventy, které jsou samy cílem cestovního ruchu, a do druhé skupiny zařadíme eventy, které rozšiřují nabídku destinace a samy

o sobě netvoří motivaci pro návštěvu, pouze rozšiřují a zatraktivňují nabídku v dané destinaci. Eventy je možné dělit dle těchto kritérií:

Tabulka 5 Rozdělení eventů v ČR

Obsahové zaměření	Kulturní, sportovní, náboženské, přírodní, MICE, apod.
Cílové skupiny – otevřené eventy, uzavřené eventy	Se vstupným, bez vstupného
Místa konání	Indoor, open-air
Pořadatelského subjektu	Veřejná správa, neziskové organizace, obchodní společnosti, fyzické osoby
Velikosti	Mega eventy, velké eventy, střední eventy, malé eventy
Významu	Mezinárodní, regionální, místní
Doby trvání	Krátkodobé (jednodenní), střednědobé (několik dnů), dlouhodobé (více než týden)
Periodicity	Jednorázové, každoroční, dvakrát do roka, jednou za několik let

Vlastní zpracování dle (Halina Kotíková, 2013)

3.9 Kulturní akce

Kulturní akce patří mezi tradiční události, které mají vliv jak na návštěvníky destinace, tak na místní obyvatele. Do kulturních akcí řadíme přehlídky a festivaly, letní hudební festivaly, filmové a divadelní festivaly, venkovní představení, jednotlivá výjimečná koncertní a divadelní představení, muzikály, eventy v hradech, zámcích, nebo muzeích, kterými jsou například výstavy, nebo rekonstrukce historických událostí a zábavné programy. Venkovní kulturní události jsou z velké části závislé na primárním potenciálu, zejména na počasí.

3.9.1 Hudební festivaly

Hudební festivaly se řadí k tradičním kulturním eventům, představujícím nabídku spíše pro užší okruh návštěvníků, kteří preferují určitý hudební popřípadě životní styl. Hudební festivaly mohou být konané ve společenských sálech, koncertních sálech, divadlech, amfiteátrech apod. Venkovní hudební festivaly, konané v hlavní turistické sezoně převážně v atraktivním přírodním či historickém prostředí se těší velké

oblibě. V České republice tradici velkých letních festivalů zahájila roku 1967 v tehdejší Československu Porta – trampský a country festival. Porta se stala hojně navštěvovanou a do jisté míry kultovní záležitostí. (Kotíková, 2013)

4 Prázdniny v Telči

4.1 Telč

Historie města Telč sahá do poloviny 13. století našeho letopočtu a díky svému historickému náměstí v renesančním slohu a státnímu zámku Telč je zapsána na seznam světového kulturního dědictví UNESCO. Historické náměstí v Telči je ohraničeno z vnější strany historickým opevněním a rybníky. V dostupné vzdálenosti je možné navštívit přírodní rezervace, přírodní památky a další místa vhodná pro výlety například Slavonice, Třebíč, Dačice, hrad Roštejn nebo rozhledny v okolí.

Hlavní turistická sezona v Telči začíná na začátku měsíce dubna a trvá do konce měsíce října. Nejvyšší návštěvnost je v období letních prázdnin, kdy ve městě probíhá i nejvíce organizovaných akcí například Parní léto, Běh městem šťastných lásek, Slavnosti Zachariáše z Hradce a Kateřiny z Valdštejna, Pivní fest, Řemeslné trhy, Francouzsko – Česká hudební akademie a Balony nad Telčí. Hlavní kulturní událostí roku je ve městě hudební festival Prázdniny v Telči.

4.2 Prázdniny v Telči historie a současnost

Hudební festival Prázdniny v Telči datuje svůj vznik k roku 1981, kdy na nádvoří telčského zámku odehrála koncert folková kapela Střepy. O rok později byl uskutečněn první oficiální ročník festivalu s názvem Folkové léto, který trval týden a později k Folkovému létu přibyl další týden. Po roce 1989 trval festival měsíc. Postupem času začaly přibývat i další hudební žánry a proto bylo Folkové léto přejmenováno na Prázdniny v Telči a od roku 1999 se ustálila doba trvání festivalu na 17 dnů. (Musilová, 2017)

Během festivalu Prázdniny v Telči 2019 bylo dle slov organizátora Milana „Medvěda“ Koláře odehráno 17 koncertů na hlavní scéně ve státním zámku Telč a zároveň v Panském dvoře byly odehrány 4 večerní koncerty a 12 koncertů mimo hlavní scénu v rámci nocturna, na festivalu vystoupilo přibližně 100 kapel. Spolupořadatel festivalu

Vojtěch Kolář hodnotí ročník 2019 jako rekordní z hlediska návštěvnosti. Mezi známé interprety vystupující na festivalu patří tradičně například Vlasta Redl, Karel Plíhal, Nezmaři, Druhá tráva, Žalman, Bra3 Ebenové a po dvaceti letech zde vystoupila skupina Buty. Zároveň je každý den v zámeckém parku pro děti připravena pohádka, a v odpoledních hodinách na náměstí kocouří scény pro veřejnost, které jsou bezplatné. Prázdniny v Telči nejsou výhradně o koncertech, ale jak praví motto „Prázdniny v Telči nejsou festival, ale způsob života“, je to i příležitost k setkávání přátel, rodiny a získání nových zážitků. Z recenzí na facebookové stránce Prázdniny v Telči vyplývá, že se tento festival těší velké oblibě u skalních příznivců a získává si přízeň všech věkových kategorií. Nejvíce si recenzenti cení atmosféru festivalu v historických kulisách města Telče, vhodnost festivalu pro celou rodinu, program, organizaci a celkový přístup ze strany organizátorů i města. Zároveň vítají možnost výletů do okolí. Během festivalu je možno navštívit mnoho dalších aktivit, například kurzy kreslení, letní jazykové kurzy v univerzitním centru, tradiční závod dračích lodí na Štěpnickém rybníku, benefiční sportovní happening na podporu domácího hospice Sdílení „Běh městem šťastných lásek“. Také je možné navštívit lukostřelbu v parku, tvůrčí dílny v „lidušce“, filmové projekce, soutěže a hry, nebo tančírna.

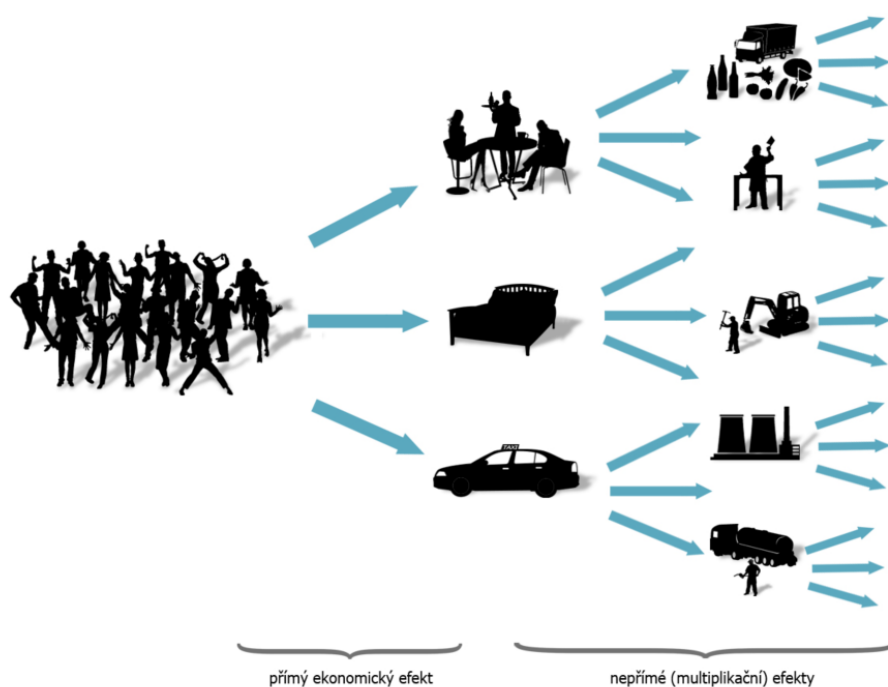
5 Metodika výpočtu

S cílem podpořit kulturu, její prospěšnost a pozitivní význam pro společnost a ekonomiku byla vyvinuta doktorkou Raabovou ve spolupráci s kanadskou vládou, Institutem umění – Divadelním ústavem a Českým statistickým úřadem certifikovaná metodika KulKal. Tato slouží pro výpočet ekonomických dopadů kultury, která je volně dostupná na internetové adrese www.kulkal.cz. Výstupy z této kalkulačky poskytují informace pro kulturní manažery, kteří mohou tyto studie využít pro potřeby ocenění ekonomického významu vlastní kulturní organizace, marketingový průzkum publika, nebo nejčastěji pro účely fundraisingu. Dále mohou být použita pro zlepšení vztahu s veřejností, nebo pro zástupce místních samospráv a vlády. Pomocí tohoto nástroje je možné vyčíslit ekonomické přínosy a dále spolupracovat na jejich zvýšení a plánování rozvoje cestovního ruchu a kultury v regionu.

5.1 Ekonomické dopady a ekonomické přínosy

Při hodnocení ekonomických vlivů kulturního cestovního ruchu je nutné rozlišit ekonomické dopady a ekonomické přínosy. Ekonomické dopady sledují ekonomickou aktivitu, která plyne z každé utracené koruny v určité geografické oblasti, bez ohledu na to, ze které oblasti tyto finanční prostředky plynou. Ekonomické přínosy naopak zohledňují, odkud peněžní prostředky přišly a kde byly utraceny. Přínos tedy vzniká pouze v případě, že by ke zvýšení ekonomické aktivity v určité oblasti nedošlo, bez sledované kulturní aktivity. Je tedy nutné rozlišit, zda by utracené prostředky pocházející přímo z oblasti konání kulturní akce byly utraceny v té samé oblasti, ale za jiné ekonomické statky, nebo zda tato kulturní akce vygenerovala větší ekonomické efekty. (Raabová, 2010)

Pro výpočet ekonomických vlivů je nejvhodnější metodou input-output analýza, která je však velmi složitá. Tato analýza, kterou vyvinul Wassily Leontief v 50. letech 20. stol. je založena na statistikách národních účtů Českého statistického úřadu a tabulkách dodávek a užití, ve kterých jsou zaznamenány toky zboží a služeb mezi jednotlivými odvětvími ekonomiky. Na rozdíl od jiných metod dokáže vyčíslit i multiplikační efekty, které jsou vytvářeny vazbami organizace a jejích návštěvníků na další odvětví ekonomiky. Viz obrázek 2.

Obrázek 2 Multiplikační efekty výdajů návštěvníků (Tereza Raabová, 2015)

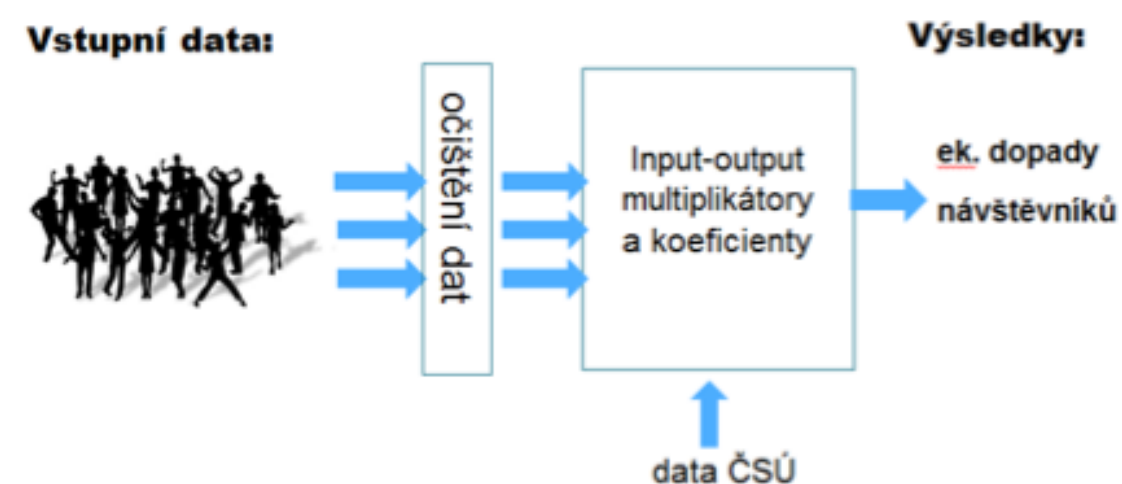
Pomocí aplikace KulKal je tedy možné vypočítat, jaký dopad měla kulturní událost na výdaje návštěvníků a ve svém důsledku vliv na:

- Celkovou produkci ekonomiky
- Hrubý domácí produkt
- Příjmy zaměstnanců
- Zaměstnanost (tvorbu pracovních míst)
- Výběr nepřímých daní

5.2 Aplikace KulKal

Pro výpočet ekonomických dopadů je nutné znát dané multiplikátory a koeficienty vybraných produktů, zboží a služeb, které jsou návštěvníky běžně využívány. Dále aktuální daňové sazby. Tyto multiplikátory a koeficienty jsou v aplikaci předem vypočtené a zabudované. Celý proces výpočtu je tedy možný popsat ve třech krocích.

- Vstupní data o výdajích návštěvníků jsou očištěna od daní (DPH, spotřební daně apod.), marží a importovaného zboží.
- Očištěná data jsou spárována a roznásobena s koeficienty a multiplikátory
- Dopady jednotlivých položek jsou sečteny a zobrazeny ve výsledcích

5.2.1 Postup při výpočtu ekonomických dopadů

- 1) Pro zhodnocení kulturních dopadů je první řadě nezbytné vytvořit dotazníky, díky kterým získáme potřebná vstupní data. Do těchto dotazníků je nutné zařadit otázky
 - Odkud návštěvník přijel
 - Do jaké míry souvisela jeho cesta s návštěvou festivalu
 - Jak dlouhou dobu stráví v destinaci
 - Kolik peněz investoval do dopravy
 - Jak vysoké jsou jeho výdaje v souvislosti s nákupem zboží a služeb v destinaci
- 2) Dotazníkový průzkum mezi návštěvníky. Existuje několik možností, jak provést dotazování.
 - Elektronické dotazování pomocí online dotazníkových aplikací např. vyplnto.cz, survio.com apod.
 - Dotazování v terénu
- 3) Vyhodnocení dotazníků
 - Každý jednotlivý výdaj je nutné zapsat a následně vypočítat průměrné hodnoty
 - U jednotlivých návštěvníků festivalu je nutné posoudit, do jaké míry souvisel festival s jejich přítomností v destinaci
 - U místních návštěvníků je důležité zhodnotit, zda by dané peníze utratily v místě i v případě, že by se daný festival nekonal

Pokud chceme znát čisté přínosy kulturní akce pro danou referenční oblast, musíme z celkových ekonomických dopadů započítat pouze příjmy plynoucí od návštěvníků, žijících mimo tuto oblast a místních návštěvníků, kteří by za jiných okolností své prostředky utratily v jiném regionu, nebo uspořili a dále zjistit vliv kulturní akce na motivaci vedoucí k návštěvě daného místa a tím zjistit i podíl dané kulturní akce na ekonomických přínosech pro toto místo. (Raabová, 2010)

4) Zjištění počtu návštěvníků v každé skupině

- Můžeme použít interní data pořádající organizace
- Prostý expertní odhad

5) Vložení zjištěných dat do aplikace KulKal.cz

(Raabová, 2014)

6 Dotazníkové šetření

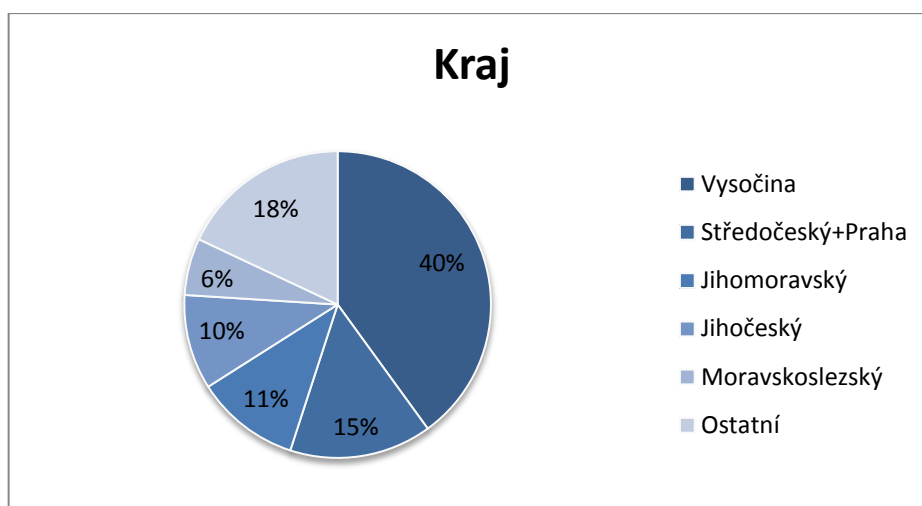
Pro vyčíslení ekonomických dopadů letního hudebního festivalu Prázdniny v Telči bylo k získání potřebných dat uskutečněno dotazníkové šetření mezi návštěvníky festivalu. Dotazník byl sestaven na základě doporučené metodiky Dr. Raabové. Dotazníkové šetření probíhalo v několika dnech a bylo získáno více než 300 dotazníků. Pro neúplnost, nebo nesmyslné odpovědi bylo vyřazeno více než polovina dotazníků. Také byl vytvořen online dotazník, který byl vložen přímo na facebookovou stránku hudebního festivalu v době konání. Tímto online dotazníkem bylo získáno celkem 12 odpovědí, přičemž více než 30 dotazníků nebylo dokončeno. V době konání zimních Prázdnin v Telči bylo uskutečněno ještě jedno online dotazníkové šetření ohledně letního festivalu, tento online dotazník byl se souhlasem správců umístěn do dvou skupin a to do skupiny festivalu Prázdniny v Telči a do skupiny se zaměřením na folkové akce. Z tohoto druhého šetření bylo celkem získáno 36 dotazníků. Dohromady bylo tedy získáno 187 validních dotazníků. Neúspěch s vyplněnými dotazníky mohl být způsoben tím, že je v mnoha případech těžké vyčíslit své náklady na jednotlivé aktivity, pokud akce stále probíhá. Nejpřesnější informace byly získávány formou rozhovoru a dotazníky které návštěvníci vyplňovali sami, byly z velké části nepoužitelné. Většina odpovědí byla uváděna odhadem, pokud vůbec byla uvedena. Otázky na věk a pohlaví nebyly součástí dotazníku, ale podle vizuálního zhodnocení při dotazníkovém šetření se festivalu zúčastnilo široké spektrum věkových kategorií s nejvyšším zastoupením návštěvníků mezi 30 a 50 lety se stejným zastoupením jak mužů, tak žen.

6.1 Výsledky dotazníkového šetření

Výsledky šetření byly dále přepisovány do tabulek v Excelu. Pro přehlednost bylo vytvořeno 14 tabulek, které obsahovaly responze od jednotlivých účastníků podle krajů a zvlášť pro účastníky z města Telče. Tyto výstupy jsou potřebné pro správný výpočet v aplikaci KulKal, kde je nutné zadat počet účastníků ve skupině místních obyvatel, počet účastníků ve skupině obyvatel kraje Vysočina a počet účastníků ve skupině návštěvníků z dalších krajů České republiky, kteří navštívili festival Prázdniny v Telči. Tyto údaje jsou uváděny v tabulkách pod grafy.

- **Z jakého kraje přijíždíte?**

První otázkou dotazníku bylo zjišťováno, z jakého kraje České republiky návštěvníci přijíždí. Z výsledků dotazníkového šetření je zřejmé, že většina návštěvníků pochází z kraje Vysočina 40 % a zároveň velký počet návštěvníků přijíždí ze Středočeského kraje a Prahy 15 %, dále z Jihomoravského 11 % a Jihočeského kraje 10 %, z Moravskoslezského kraje 6 %, ostatní kraje byly zastoupeny 18 %. Z celkového počtu 187 návštěvníků uvedlo 22 dotazovaných respondentů město Telč, 52 respondentů přijelo na festival z kraje Vysočina a 113 dotázaných uvedlo jiný kraj České republiky.

Obrázek 4 Účastníci podle kraje (vlastní zpracování)

Tabulka 6 Počty účastníků dle původu

Telč	22	12 %
Vysočina	52	28 %
Další kraje	113	60 %

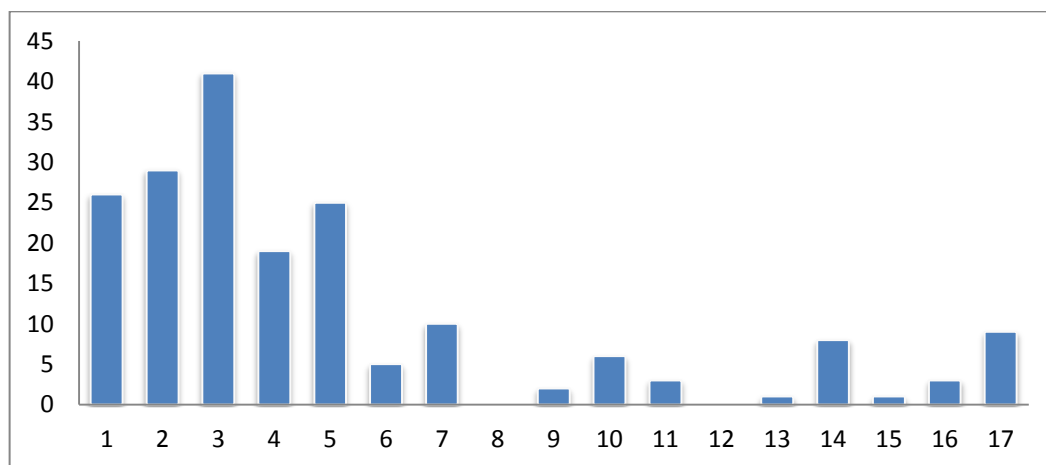
(vlastní zpracování)

- **Byly Prázdniny v Telči hlavním cílem Vaší cesty?**

U druhé otázky, na hlavní cíl cesty bylo z odpovědí zřejmé, že festival Prázdniny v Telči je pro 90 % návštěvníků hlavní cíl cesty, zároveň však uváděli také skutečnost, že přijeli za návštěvou rodiny a známých. U respondentů, kteří uváděli návštěvu rodiny, nebo známých byly vyřazeny pouze ty dotazníky, ve kterých nebyly uváděny další výdaje spojené s návštěvou festivalu. Návštěvníci s místem bydliště v Telči uváděli u této otázky odpověď „jsem místní“. V této fázi bylo vyřazeno mnoho dotazníků, ve kterých bylo uvedeno například „šel jsem na pivo“, „jdu kolem“, „přijeli jsme na výlet“ nebo „památky“.

- **Počet dnů strávených na festivalu**

U třetí otázky, zjišťující kolik dnů stráví návštěvníci na festivalu, se odpovědi velmi lišily, avšak z grafu v tabulce č. 7 lze vyčíst, že nejvyšší počet návštěvníků stráví návštěvou festivalu 1 až 5 dnů. Nejčastější odpovědí byly 3 dny, druhou nejčastější odpovědí byla doba 2 dnů. Z těchto výsledků lze vyčíst, že velké množství návštěvníků přijíždí do Telče na „prodloužený víkend“, ale nezanedbatelné množství návštěvníků přijede pouze na koncert a déle se v Telči nezdrží. Převážná část odpovědí, které zahrnovaly slovní údaj „co nejvíce“, popřípadě „všechny“ pocházela od rezidentů a návštěvníků z blízkého okolí, ale také provozovatelů stánků se suvenýry nebo občerstvením. Ovšem také se mezi dotázanými vyskytly i případy, kdy návštěvník přijíždí z jiného kraje a stráví v Telči více než týden, popřípadě dva týdny. Průměrně stráví návštěvník festivalu v Telči 5 dnů.

Obrázek 5 Počet dnů strávených na festivalu (vlastní zpracování)

Z tabulky 7 je zřejmé, že nejvíce dnů na festivalu stráví návštěvníci z Telče, kteří sice zastupují nejmenší skupinu v počtu 22 respondentů, ale zároveň festivalu věnují průměrně 9 dnů. Návštěvníci z dalších míst kraje Vysočina navštíví festival průměrně na dobu 3 dnů a návštěvníci z dalších krajů České republiky, kteří tvoří největší skupinu respondentů, se v Telči zdrží v průměru 5 dnů. Celkový počet dnů strávených 187 respondenty je 946 dnů. Tento údaj vyjadřuje počet dnů, po které se dotázání návštěvníci zdrželi ve městě díky návštěvě festivalu. Pokud tento údaj vydělíme počtem dnů trvání festivalu, vyjde nám, že z osloveného vzorku je na festivalu přítomno každý den 55 návštěvníků.

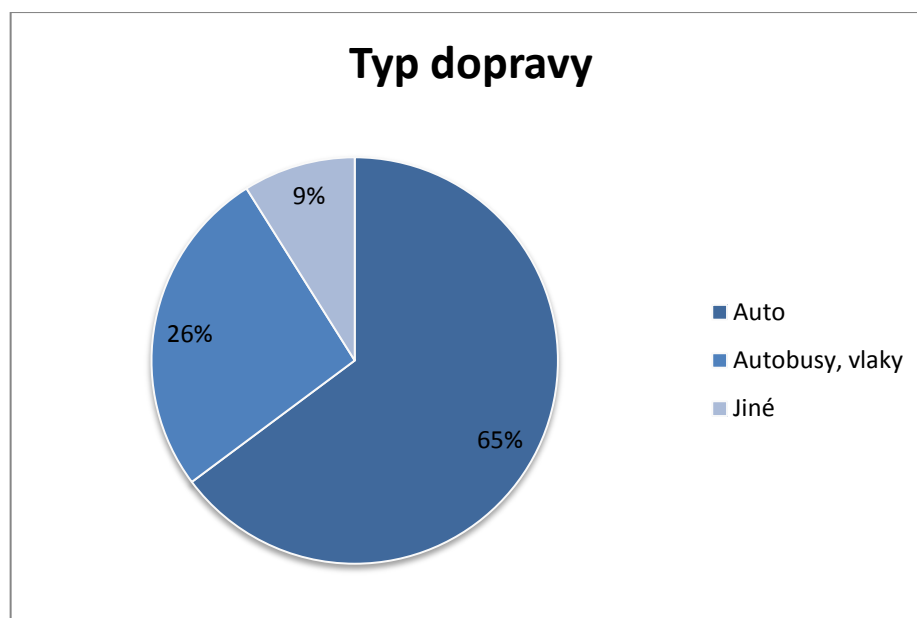
Tabulka 7 Počet dnů strávených na festivalu

	Počet návštěvníků	Počet dnů celkem	Průměrný počet dnů
Telč	22	199 dnů	9 dnů
Vysočina	52	159 dnů	3 dny
Ostatní okresy	113	588 dnů	5 dnů
Celkem	187	946 dnů	5 dnů

(vlastní zpracování)

- **Doprava**

65 % respondentů uvedlo, že přicestovali osobním automobilem a 26 % využilo vlakového či autobusového spojení. Zbýlých 9 % respondentů přišlo pěšky, nebo využilo jiný způsob dopravy.

Obrázek 6 Doprava (vlastní zpracování)

Průměrné výdaje na dopravu autobusy nebo vlaky činily u návštěvníků z kraje Vysočina v průměru 70 Kč a na dopravu osobním automobilem 213 Kč. U návštěvníků z dalších krajů České republiky činily průměrné výdaje na hromadnou dopravu 115 Kč, za pohonné hmoty v případě dopravy osobním automobilem 670 Kč a jiné výdaje spojené s dopravou na festival činily průměrně na jednu osobu 17 Kč. Jiné výdaje spojené s dopravou představovaly pokuty za parkování.

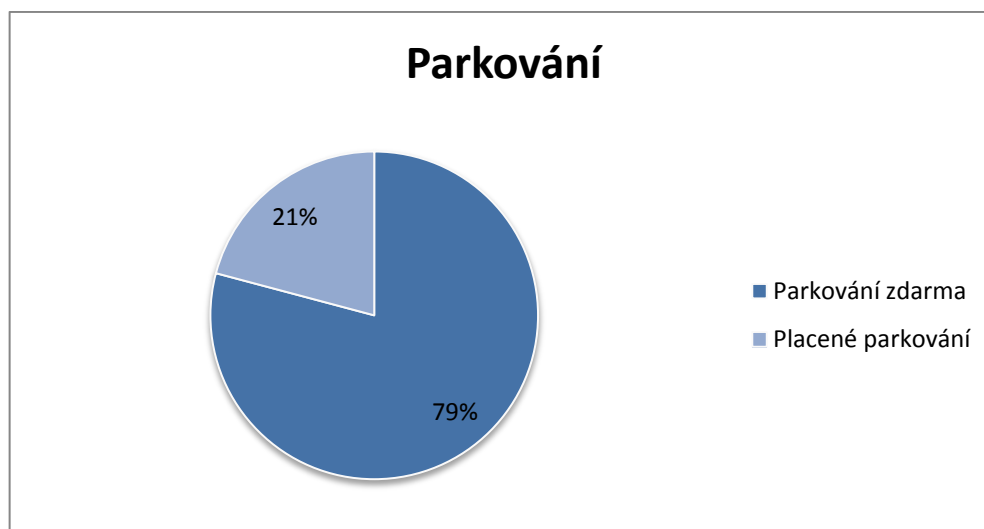
Tabulka 8 Průměrné výdaje na dopravu

	Celkem ostatní kraje/počet osob	Průměrně	Celkem kraj Vysočina/počet osob	Průměrně
Autobusy, vlaky	12922 Kč/113	115 Kč	3639 Kč/52	70 Kč
Osobní automobil	75753 Kč/113	670 Kč	11075 Kč/52	213 Kč
Jiné	1880 Kč/113	17 Kč		

(vlastní zpracování)

- **Parkovné**

Další graf znázorňuje, že 79 % návštěvníků nemělo výdaje spojené s parkováním a využívalo parkování v ceně ubytování, popřípadě neplacená parkoviště. Zbýlých 21 % návštěvníků dohromady zaplatilo na parkovném 10 570 Kč. V průměru vydal jeden návštěvník z kraje Vysočina 35 Kč za parkování a návštěvník z jiného kraje České republiky 77 Kč.

Obrázek 7 Parkování (vlastní zpracování)

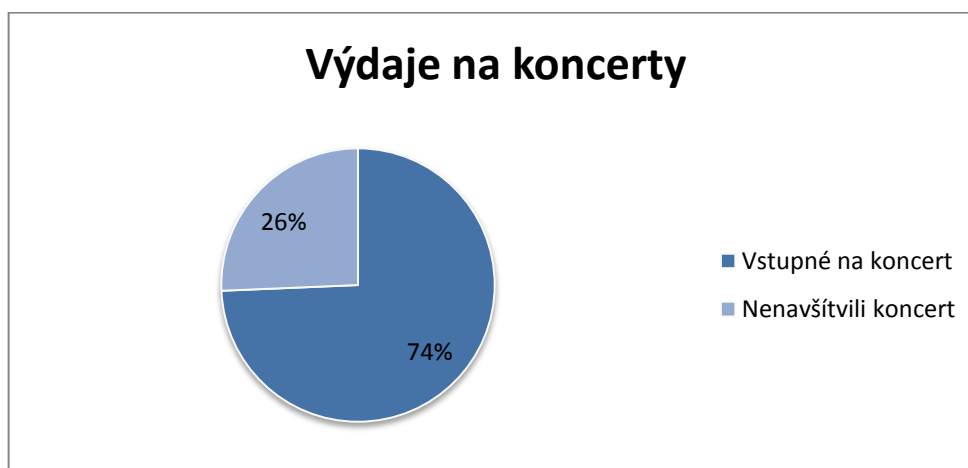
Tabulka 9 Výdaje za parkovné

Parkovné	Celkem/počet osob	Průměrné výdaje /os
Vysočina	1850 Kč/52	35 Kč
Další kraje ČR	8720 Kč/52	77 Kč

(vlastní zpracování)

- **Výdaje na koncerty**

Další otázkou bylo zjišťováno, kolik peněz utratí návštěvník v rámci festivalu za koncerty. Z výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že celých 26 % účastníků nemá výdaje na koncerty během svého pobytu na festivalu. Dotazníky s těmito odpověďmi nebyly vyřazovány, protože z dalších odpovědí vyplynulo, že i přesto návštěvníci dorazili právě kvůli festivalu. V několika případech bylo vysvětleno slovně: „pořadatel“. Celkem činily výdaje platících návštěvníků na koncerty 139 219 Kč, v průměru zaplatil jeden platící účastník během pobytu 744 Kč za koncerty. Nejnižší průměrné výdaje spojené s koncerty měli návštěvníci z Telče s částkou 373 Kč na osobu.

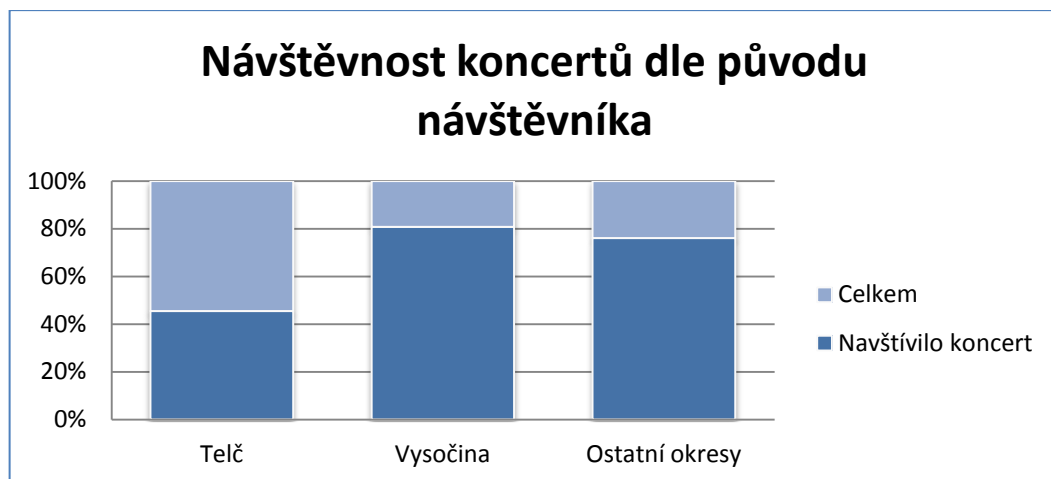
Obrázek 8 Návštěvnost koncertů

Tabulka 10 Vstupné na koncerty

Vstupné	Vstupné celkem/počet osob	Vstupné/1 os
Telč	8200 Kč/22	373 Kč
Vysočina	42 119 Kč/52	749 Kč
Ostatní kraje	88 900 Kč/113	787 Kč
Celkem	139 219 Kč/187	744 Kč

(vlastní zpracování)

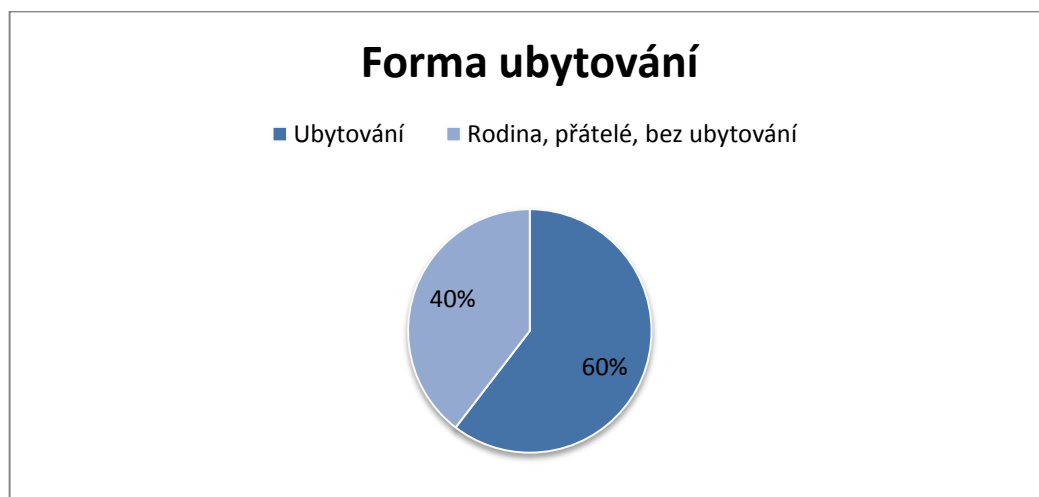
Z grafu (obrázek 8) je zřejmé, že více než 50 % návštěvníků Prázdnin v Telči v jejich průběhu nenavštíví žádný koncert. Nejvyšší návštěvnost koncertů je mezi návštěvníky z kraje Vysočina a ostatních krajů (obrázek 9).

Obrázek 9 Návštěvnost koncertů v procentech dle krajů (vlastní zpracování)

- **Typ ubytování**

Jako formu placeného ubytování v hotelu, penzionu, kempu, nebo tělocvičně využilo 60 % dotázaných. 40 % dotázaných přespí u rodiny, známých, nebo navštíví festival, aniž by využili ubytování. Do této skupiny nebyli zahrnuti rezidenti. Celkem dotázaní návštěvníci festivalu vydali za ubytování 412 910 Kč, přičemž návštěvníci z kraje Vysočina celkem utratili 38 960 Kč za ubytování, což dělá 750 Kč za osobu. Návštěvníci z ostatních okresů ČR vynaložili celkově 373 950 Kč, v průměru na jednu osobu tvořily u těchto respondentů výdaje na ubytování během festivalu 3 309 Kč.

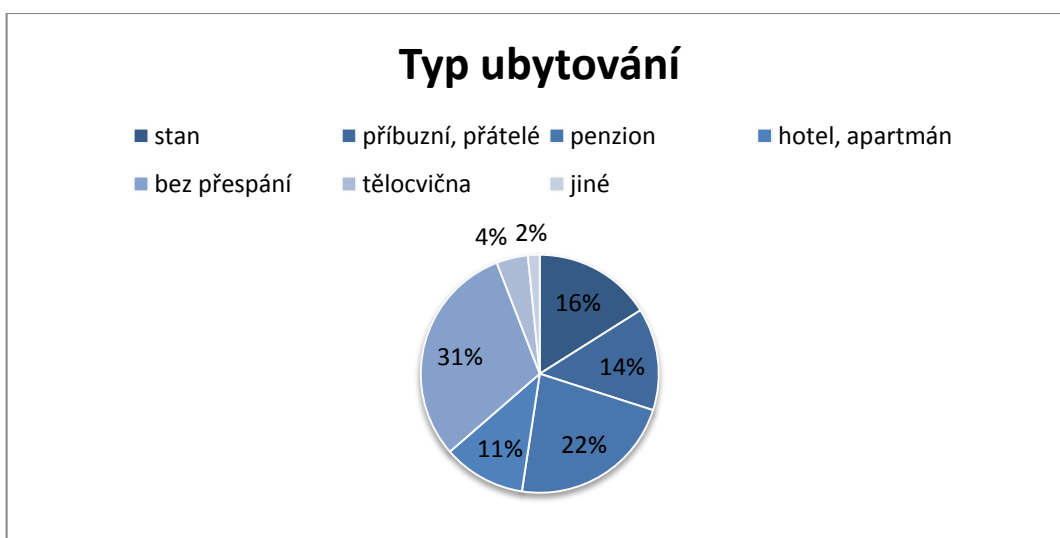
Obrázek 10 Forma ubytování (vlastní zpracování)

Tabulka 11 Výdaje na ubytování

	Výdaje celkem/počet osob	Výdaje /os
Vysočina	38 960 Kč/52	750 Kč
Ostatní kraje	373 950 Kč/113	3 309 Kč

(vlastní zpracování)

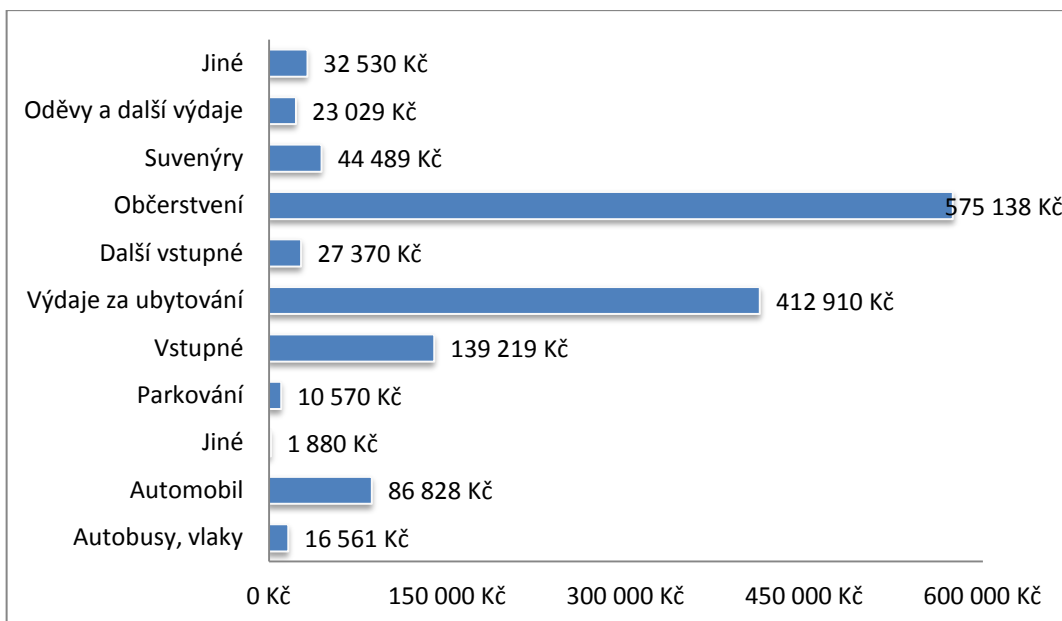
Z grafu uvedeného níže (obrázek 11) je možné podrobněji vyčíst typ ubytování, popřípadě také, že 31 % dotázaných nevyužilo možnost přespání. V tomto případě se jednalo o návštěvníky z kraje Vysočina, kteří opakovaně přijížděli do Telče. 16 % dotázaných využilo možnosti přespát ve stanu, 14 % návštěvníků využilo nocleh u příbuzných nebo přátel. Přenocování v penzionu zvolilo 22 % respondentů a hotel, popřípadě apartmán 11 % respondentů. V tělocvičně, kterou je možné využít počas pobytu v Telči během festivalu k přespání, využilo jako levnou alternativu 4 % respondentů a 2 % dotázaných přespalo jiným způsobem. Pro příklad se zde vyskytovaly odpovědi jako: „lavička u stánku“ nebo „kde se dá“.

Obrázek 11 Typ ubytování (vlastní zpracování)

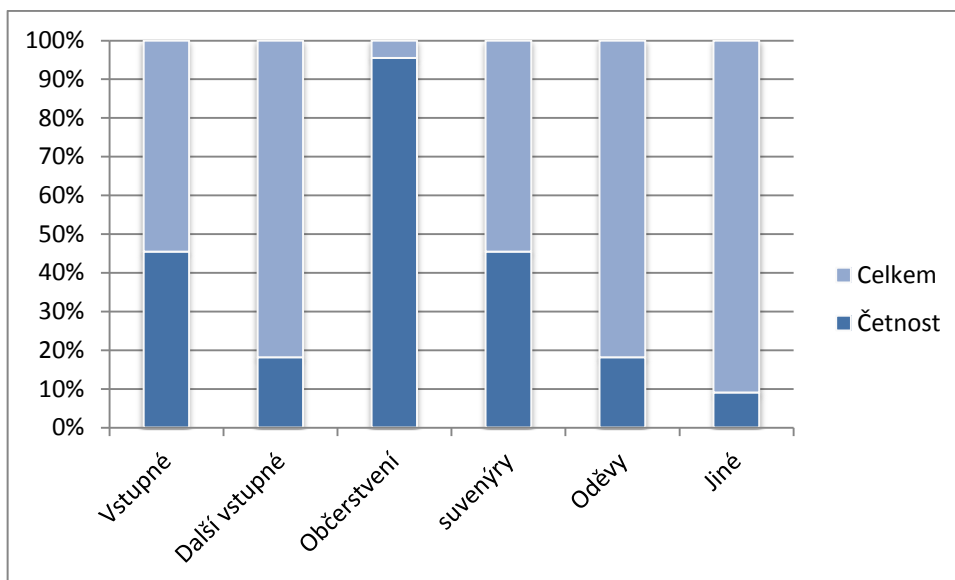
- **Výdaje návštěvníků**

Celkové výdaje dotázaných návštěvníků dle jejich výše jsou znázorněné v grafu níže. Z tohoto grafu je možné vyčíst, že nejvíce prostředků návštěvníci investovali do občerstvení v celkové hodnotě 575 138 Kč. Na druhém místě návštěvníci vydali nejvíce prostředků za ubytování v celkové výši 412 910 Kč. Třetí položkou s největším objemem výdajů jsou výdaje za vstupné na koncerty ve výši 139 219 Kč. U jiných výdajů bylo uváděno slovně například „dílňičky“ nebo výrazně vysoká položka u jednoho z respondentů „mobil“ v hodnotě 18 000 Kč.

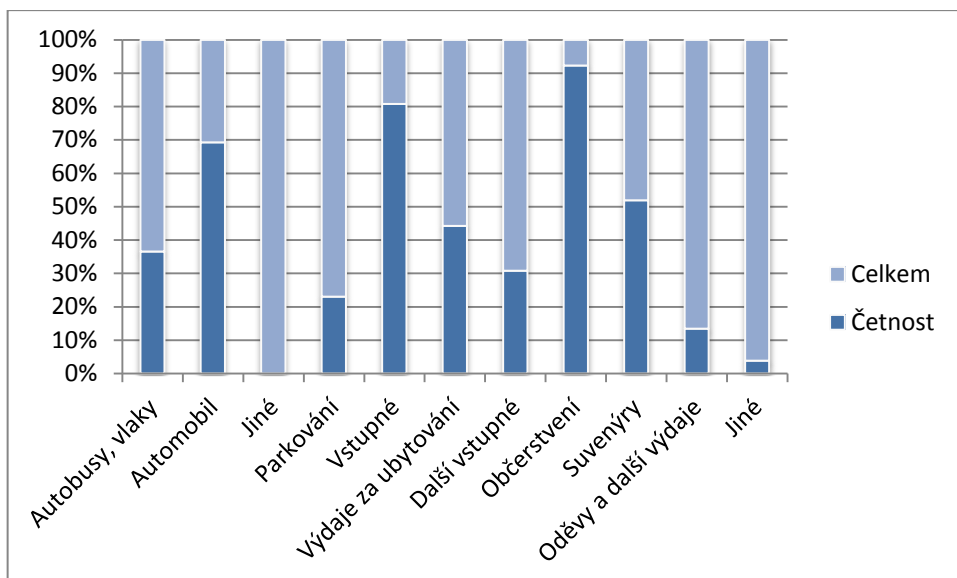
Obrázek 12 Celkové výdaje dotázaných návštěvníků (vlastní zpracování)

Pro lepší rozlišení struktury výdajů byly vytvořeny grafy procentuálních četností výdajů dle původu návštěvníka. Graf na obrázku 13 znázorňuje, v kolika procentech případů u rezidentů byla uvedena položka spojená s výdajem. Z tohoto grafu lze vyčíst, že místní návštěvníci nejčastěji vynaloží finanční prostředky během festivalu Prázdniny v Telči na občerstvení. Následně za vstupné na koncerty a suvenýry.

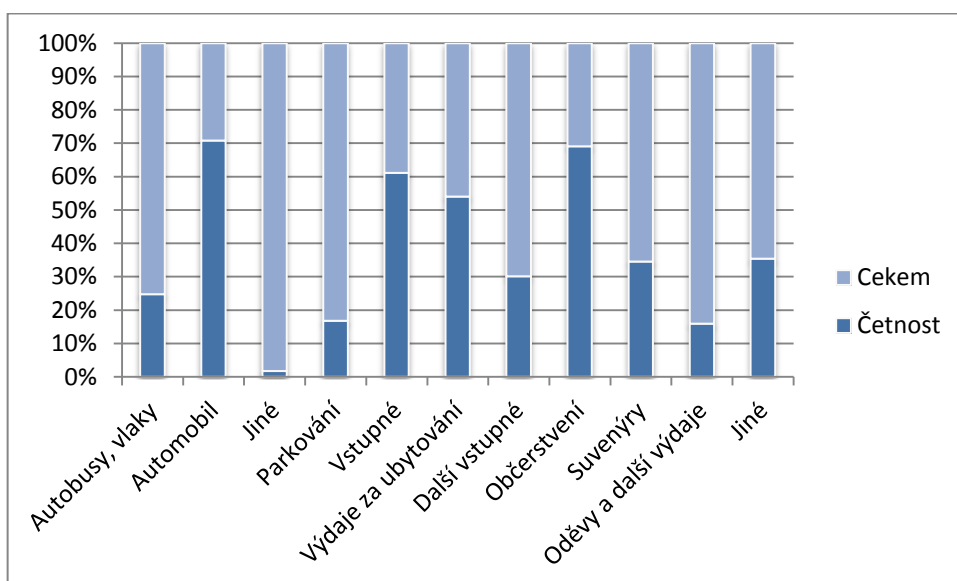
Obrázek 13 Telč - poměr výdajů (vlastní zpracování)

Návštěvníci z kraje Vysočina nejčastěji uváděli výdaje spojené s občerstvením, dále výdaje na vstupné. Přibližně 70 % návštěvníků z kraje Vysočina dorazila na festival osobním automobilem, ve více než 50 % případů zároveň zakoupili suvenýr a necelých 50 % návštěvníků bylo v Telči ubytováno.

Obrázek 14 Vysočina - struktura výdajů (vlastní zpracování)

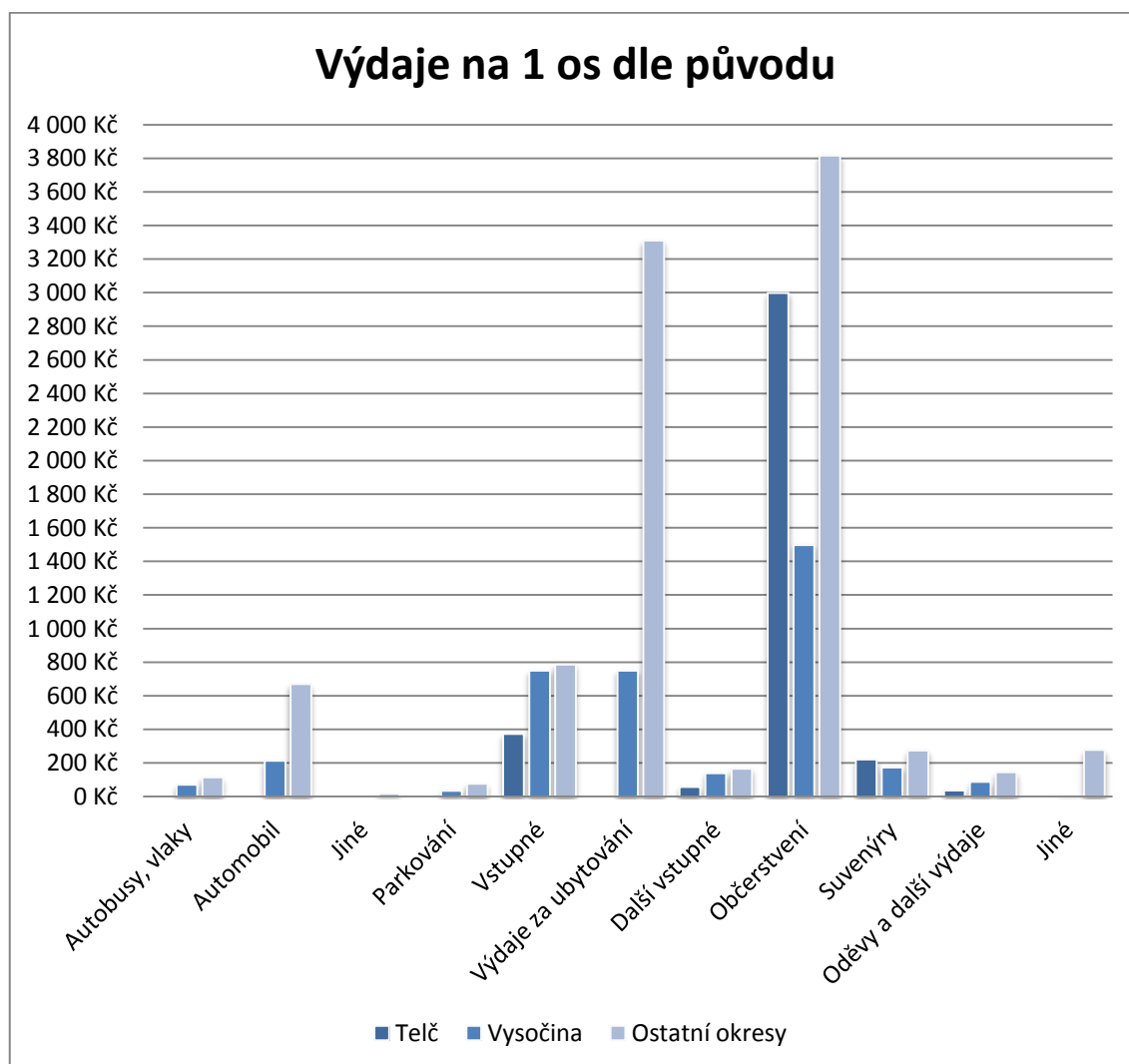
Návštěvníci z jiných krajů České republiky viz. Obrázek 15 v 70 % případů přijeli do Telče osobním automobilem a 25 % návštěvníků využilo hromadné dopravní prostředky. Druhý nejčastější výdaj byl spojený s občerstvením a 60 % respondentů uvedlo výdaje spojené s návštěvou koncertu. Více než polovina respondentů uvedla výdaje spojené s ubytováním.

Obrázek 15 Ostatní kraje - struktura výdajů (vlastní zpracování)

Z grafu na obrázku 16 lze velmi dobře porovnat výdaje na jednu osobu z jednotlivých skupin návštěvníků. Nejvyšší výdaje ve spojení s festivalem Prázdniny v Telči měli respondenti z ostatních krajů České republiky. Občerstvení tvoří nejvyšší položku rozpočtu pro všechny tři skupiny návštěvníků. Druhým nejvyšším výdajem je pro návštěvníky z ostatních krajů ubytování. Vcelku shodně uvedli respondenti ze všech tří skupin výdaje za vstupné na koncerty. U skupiny návštěvníků z ostatních krajů ČR

je možné vyčíst logicky výrazně vyšší výdaje na pohonné hmoty a ubytování. Dále je zřejmé, že kromě koncertů a dalších akcí spojených s Prázdninami v Telči respondenti navštíví i jiné placené atrakce ve městě.

Obrázek 16 Výdaje na osobu dle místa původu respondenta (vlastní zpracování)

Tabulka 12 Výdaje na osobu dle místa původu respondenta

	Telč		Vysočina		Ostatní okresy	
	Výdaje celkem/ počet osob	Výdaje/os	Výdaje celkem/počet osob	Výdaje/os	Výdaje celkem/počet osob	Výdaje/os
Vstupné	8 200 Kč/22	372 Kč	42 119 Kč/52	810 Kč	88 900 Kč/113	787 Kč
Ubytování			38 960 Kč/52	750 Kč	373 950 Kč/113	3 309 Kč
Další vstupné	1 280 Kč/22	59 Kč	7 300 Kč/52	140 Kč	18 790 Kč/113	166 Kč
Občerstvení	65 970 Kč/22	2 999 Kč	77 838 Kč/52	1 497 Kč	431 330 Kč/113	3 817 Kč
suvenýry	4 870 Kč/22	221 Kč	8 649 Kč/52	173 Kč	30 970 Kč/113	274 Kč
Oděvy	2 200 Kč/22	100 Kč	4 499 Kč/52	87 Kč	16 330 Kč/113	145 Kč
Jiné	800 Kč/22	37 Kč	100 Kč/52	2 Kč	31 400 Kč/113	278 Kč

(vlastní zpracování)

6.2 Výpočet v aplikaci KulKal

Nejdříve je nutné zadat na stránce www.kulkal.cz informace o kulturní akci. Jedná se o charakter kulturní akce, název akce, kraj, ve kterém se akce koná, město nebo obec a datum konání akce. Poté přidáme skupiny návštěvníků podle místa jejich původu. V našem případě se jedná o návštěvníky z města Telč, návštěvníky z jiných měst kraje Vysočina a návštěvníky z ostatních krajů České republiky.

Dle předchozích výpočtů jsou zadány požadované informace a nakonec necháme aplikaci KulKal vypočítat ekonomické dopady kulturní akce.

Informace o kulturní akci/organizaci

Charakter zkoumaného subjektu ?	akce
Název akce	Prázdniny v Telči
Kraj	Vysočina
Město/obec	Telč
Doba konání akce (nepovinné)	26.7.2019 ☐ do 11.8.2019 ☐

Informace o návštěvnících a jejich výdaje

Prosím, zadejte data o návštěvnících. Můžete vložit více skupin návštěvníků, které se liší charakterem, výší a strukturou výdajů.

Přidat skupinu návštěvníků

Spočítat dopady

Obrázek 17 Aplikace KulKal (2015)

6.3 Výsledky

Výstupy z aplikace KulKal jsou následující:

Vzorek dotazovaných návštěvníků festivalu Prázdniny v Telči činil celkem 187 osob.

Všichni dotazovaní návštěvníci utratili díky návštěvě akce Prázdniny v Telči 1 370 868 Kč. Z toho 247 375 Kč bylo odvedeno státu v podobě daně z přidané hodnoty a dalších nepřímých daní.

Výdaje návštěvníků měly dopad na zvýšení produkce (obratu) české ekonomiky o 1 952 176 Kč.

Díky výdajům návštěvníků se také zvýšila přidaná hodnota, resp. HDP o 695 742 Kč.

Podnikatelům a firmám dodávajícím zboží a služby pro návštěvníky se zvýšily zisky o 253 834 Kč. Zaměstnanci všech dodavatelských firem získali 310 249 Kč ve formě mezd a zákonného pojištění.

Výdaje návštěvníků vygenerovaly 1 stálé pracovní místo na plný úvazek.

V rámci jednotlivých skupin byly vygenerovány následující tabulky, které nám říkají, jaký vliv měly výdaje návštěvníků na jednotlivé okruhy ekonomiky.

Skupina	Celkem návštěvníků akce	Celkové útraty návštěvníků díky návštěvě akce	Z toho DPH a spotřební daně (odhad)	Čisté útraty návštěvníků bez daní
1 Rezidenti: z města/obce Telč	22	83 336	14 463	68 873
2 Návštěvníci z kraje Vysočina: z jiných míst kraje (Vysočina)	1	0	0	0
3 Návštěvníci z kraje Vysočina: z jiných míst kraje (Vysočina)	52	196 404	35 841	160 563
4 Ostatní kraje ČR: z jiných krajů ČR	113	1 091 128	197 071	894 057
Celkem	188	1 370 868	247 375	1 123 493

Obrázek 18 Výsledky 1

Dopad na ekonomickou produkci (obrat) ČR

	Přímý dopad	Nepřímý (multiplikovaný) dopad	Celkový dopad (součet)
Místní návštěvníci	65 615	57 242	122 857
Návštěvníci z jiných míst kraje	153 087	125 444	278 531
Návštěvníci z jiných krajů ČR	861 619	689 169	1 550 788
Celkem	1 080 321	871 855	1 952 176

Obrázek 19 Výsledky 2

Nejvyšší podíl výdajů na celkových útratách návštěvníků měli respondenti z ostatních krajů České republiky ve výši 1 091 128 Kč a celkové útraty všech návštěvníků ve městě Telč činily 1 370 868 Kč. Tyto výdaje měly přímý dopad na ekonomickou produkci České republiky ve výši 1 080 321 Kč a díky multiplikačnímu efektu byl dopad na ekonomickou produkci ČR zvýšen o 871 855 Kč. Celkově se tedy kulturní festival Prázdniny v Telči podílel na zvýšení produkce ekonomiky České republiky o 1 952 176 Kč.

Dopad na HDP (resp. hrubou přidanou hodnotu)

	Přímý dopad	Nepřímý (multiplikovaný) dopad	Celkový dopad (součet)
Místní návštěvníci	28 606	17 754	46 360
Návštěvníci z jiných míst kraje	65 025	40 999	106 024
Návštěvníci z jiných krajů ČR	316 303	227 055	543 358
Celkem	409 934	285 808	695 742

Obrázek 20 Výsledky 3

Výdaje návštěvníků festivalu se přímo podílí na zvýšení HDP částkou 409 934 Kč. Díky dalším výdajům obchodníků a poskytovatelů služeb, zvýšily hrubý domácí produkt o dalších 285 808 Kč. Celkový dopad výdajů návštěvníků festivalu na HDP České republiky činí 695 742 Kč.

Dopad na zisky podnikatelů

	Přímý dopad	Nepřímý (multiplikovaný) dopad	Celkový dopad (součet)
Místní návštěvníci	12 671	6 885	19 556
Návštěvníci z jiných míst kraje	18 474	16 141	34 615
Návštěvníci z jiných krajů ČR	109 368	90 295	199 663
Celkem	140 513	113 321	253 834

Obrázek 21 Výsledky 4

Zisky podnikatelů se díky kulturnímu festivalu Prázdniny v Telči zvedly o 140 513 Kč. Vlivem multiplikátoru se zvedly příjmy subdodavatelů o 113 321 Kč a celkově se tedy zvedly zisky dodavatelů zboží a služeb o 253 834 Kč.

Dopad na mzdy zaměstnanců

	Přímý dopad	Nepřímý (multiplikovaný) dopad	Celkový dopad (součet)
Místní návštěvníci	12 617	7 595	20 212
Návštěvníci z jiných míst kraje	33 340	16 386	49 726
Návštěvníci z jiných krajů ČR	150 679	89 632	240 311
Celkem	196 636	113 613	310 249

Obrázek 22 Výsledky 5

Dopad na zaměstnanost (počet prac. míst)

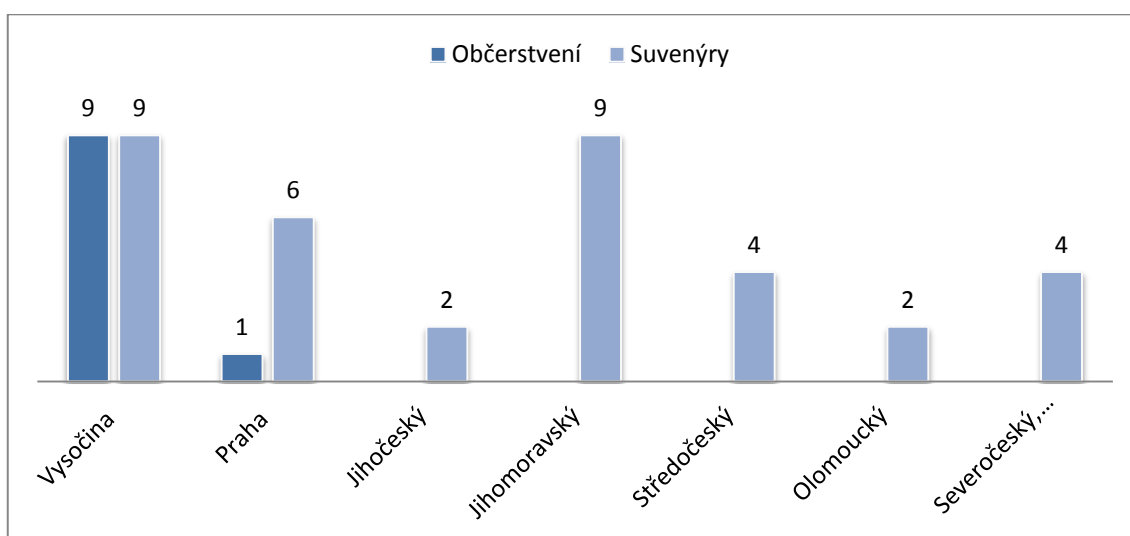
	Přímý dopad	Nepřímý (multiplikovaný) dopad	Celkový dopad (součet)
Místní návštěvníci	0,1	0,0	0,1
Návštěvníci z jiných míst kraje	0,2	0,0	0,2
Návštěvníci z jiných krajů ČR	0,8	0,3	1,1
Celkem	1,1	0,3	1,4

Obrázek 23 Výsledky 6

Na mzdy zaměstnanců bylo přímo v souvislosti s festivalem vyplaceno 196 636 Kč. Nepřímo bylo zaměstnancům v dodavatelských a návazných odvětvích vyplaceno 113 613 Kč. Celkem bylo na mzdy zaměstnanců v souvislosti s festivalem vyplaceno 310 249 Kč. Díky festivalu bylo přímo vytvořené 1,1 pracovní místo na plný úvazek, nepřímo bylo vytvořeno 0,3 pracovní místo na plný úvazek. Celkem bylo vytvořeno 1,4 pracovního místa v souvislosti s festivalem Prázdniny v Telči.

6.4 Dotazníkové šetření mezi prodejci

Během festivalu bylo zároveň provedeno šetření mezi prodáváči a poskytovateli občerstvení formou stánkového prodeje, kdy byli dotazováni na kraj původu. Z tohoto šetření vyplývá, že poskytovatelé občerstvení formou stánkového prodeje pochází v devíti případech z kraje Vysočina, v jednom případě z Prahy. Dále na festivalu působí 9 prodejců suvenýrů z kraje Vysočina a 9 z Jihomoravského kraje. Dále své produkty přijelo na festival prodávat 6 prodejců z Prahy a 4 prodejci ze Středočeského kraje. Z Jihočeského kraje, Olomouckého, Zlínského, Severočeského, Libereckého a Moravskoslezského kraje pochází 8 prodejců suvenýrů.

Obrázek 24 Prodejci dle kraje původu

7 Diskuze

Hudební festivaly získávají v České republice stále větší oblibu, což je zřejmé z rostoucího počtu nově vznikajících festivalů po celé republice. Prázdniny v Telči se těší veliké oblibě už více než 37 let a málokdo v Telči si dovede představit léto ve městě bez festivalu. Mnoho obyvatel vítá Prázdniny v Telči jako zpestření života ve městě a „folkovky“ se pro ně pojí se stánky nabízejícími suvenýry a občerstvení, večery spojené s hudbou a posezením s přáteli, rodinou a známými v historickém centru města. Návštěvníci i obyvatelé si pochvalují přátelskou atmosféru ve městě dokreslenou pohádkovým prostředím historického náměstí. Na druhou stranu Prázdniny v Telči jsou pro místní spojené s větším počtem návštěvníků pohybujících se po městě, a zároveň s velkými problémy s parkováním a automobily návštěvníků v obytných zónách. Část stížností místních obyvatel se také týká nepořádku a výskytu vos kolem odpadkových košů během konání festivalu, tento problém byl ve spolupráci s Městským úřadem v Telči vyřešen poprvé v roce 2019 používáním vratných kelímků na pití.

Oslovení podnikatelé provozující služby celoročně, vnímají Prázdniny v Telči jako vrchol turistické sezony. Po skončení festivalu ještě dále turistická sezona pokračuje, avšak do velké míry je závislá na počasí a končí posledním dnem v říjnu uzavřením státního zámku Telč. V posledních letech je možné říci, že počasí Prázdninám v Telči přeje a návštěvnost se zvyšuje. Nicméně také se navyšuje počet provozovatelů občerstvení, kteří otevírají své provozovny pouze po dobu turistické sezony a tím se příjmy stálých provozovatelů mírně snižují.

Dle rozhovorů s místními podnikateli působícími v ubytovacích službách, představuje festival Prázdniny v Telči pro jejich podnikání vrchol turistické sezony a počet návštěvníků v ubytovacích zařízeních stoupá o desítky procent. Pro termín konání festivalu jsou ubytovací zařízení zarezervována i rok nebo dva dopředu. Ubytovací zařízení, která spolupracují s cestovními agenturami, zaznamenávají nejvyšší obsazenost právě v období konání festivalu.

Pro stravovací zařízení festival představuje jen mírné zvýšení tržeb. Toto zvýšení je v průměru o 10 % oproti běžnému stavu v období letních prázdnin.

Návrh řešení a doporučení pro praxi

Prázdniny v Telči mají za dobu svého trvání již vybudované jméno, a tím zajištěnou každoroční návštěvnost. Oproti dřívějším ročníkům, které byly realizovány pouze v centru města, byl ročník 2019 výjimečný tím, že byly některé koncerty a doprovodný program přesunuty do areálu Panského dvora. Pro místní obyvatele toto přesunutí představuje mírné ulehčení od přelidněnosti na náměstí, avšak pro podnikatele provozující stravovací služby toto představuje snížení tržeb.

Jedním z činitelů může být zvyšující se počet stánků provozujících občerstvení. Někteří místní podnikatelé z kraje Vysočina zde již nabízí své gastronomické služby (například Hotel U Hraběnky, restaurace Na Kocandě z Krahulčí atd.), ale jsou zde i provozovatelé z jiných krajů České republiky. Pro další ročníky festivalu by bylo vhodné rozšířit řady místních podnikatelů, kteří by mohli v období festivalu na náměstí nabízet své produkty a nabídnout jim přijatelné podmínky, čímž by mohlo dojít k cílenému rozšíření nabídky občerstvení o místní speciality a místní řemeslné výrobky. Změnit stereotyp stánků, které jsou zde každoročně na stejném místě se stále se opakujícím sortimentem, čímž by došlo k rozšiřování nabídky doplňkových služeb a tím zvýšení zaměstnanosti a příjmů z podnikání, zůstávajících v kraji Vysočina. Při dalším šetření v dotazníku rozlišit, zda se jedná o rodinu s dětmi, či jednotlivce a zajímavým údajem by mohlo být upřesnění věku účastníků. Tato informace však nehraje roli pro vyčíslení ekonomických přínosů, nicméně by mohlo jít o jeden z podnětů pro přizpůsobení doplňkových služeb během festivalu.

Celkový počet návštěvníků je velmi těžké odhadnout. Mnoho návštěvníků koncertů přijíždí pouze na produkci a po jejím skončení opět město opouští. Tito návštěvníci by měli být motivováni setrvat ve městě delší dobu. Například spojit vstupenku na koncert se zvýhodněným vstupným na zámek, na lodičky, na výstavy nebo další doprovodný program. Z výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že návštěvníci, kteří stráví v Telči více dnů, navštíví v průměru 2 a až 3 koncerty, někteří dotazovaní respondenti nenavštíví žádný koncert, ale hlavním cílem je pro ně sociální interakce, odpočinek, určitý způsob života, který se pojí pouze s tímto festivalem.

Pro co nejpřesnější informace v rámci ekonomického přínosu festivalu Prázdniny v Telči by bylo nejvhodnější realizovat šetření ve spolupráci s městem Telč, které by mohlo zapojit pracovníky infocentra, popřípadě dobrovolníky, a zároveň

spolupracovat s pořadatelem, který by pomohl dotazníky propagovat online. V rámci šetření by bylo vhodné zjišťovat i míru spokojenosti návštěvníků, jakož i návrhy pro zlepšení.

Závěr

Cílem bakalářské práce bylo zhodnocení přínosů kulturního festivalu Prázdniny v Telči pro město Telč. V první části práce byly vymezeny základní pojmy cestovního ruchu, kulturního cestovního ruchu a jeho jednotlivé vlivy v sociální, environmentální a ekonomické oblasti. Ke konci první části byl blíže popsán kulturní festival Prázdniny v Telči, jeho historie a současnost.

Praktická část práce obsahuje vyhodnocení dotazníkového šetření ohledně výdajů návštěvníků ve městě Telč spojených s návštěvou kulturního festivalu. Výsledky dotazníkového šetření byly vyhodnoceny výpočtem v aplikaci KulKal Dr. Terezy Raabové.

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že přibližně polovina návštěvníků festivalu pochází z kraje Vysočina a druhé nejvyšší zastoupení mají návštěvníci ze Středočeského kraje a Prahy. Dále bylo zjištěno, že tito návštěvníci průměrně stráví v Telči 5 dnů, přičemž nejčastější odpověď byla 3 dny. Z dalších výsledků dotazníkového šetření vyplynulo, že nejvyšší počet návštěvníků přicestuje osobním automobilem, ale na druhou stranu nevydává výrazné výdaje za parkovné, protože využijí parkování v rámci ubytování, nebo bezplatné parkování ve městě.

Zajímavým výstupem jsou zjištěné údaje u otázek ohledně nákladů na vstupné a ubytování. Dotazníkovým šetřením bylo zjištěno, že 26 % dotázaných návštěvníků v průběhu konání festivalu nenavštíví ani jeden koncert a pouze 60 % dotázaných návštěvníků využije placeného ubytování. Nejvyšší výdaje v rámci festivalu vynaložili dotázaní návštěvníci na ubytování a občerstvení.

Celkové čisté útraty, nezahrnující DPH a spotřební daně, dotázaných návštěvníků činily 1 123 493 Kč. Díky těmto výdajům bylo vytvořeno jedno pracovní místo na plný pracovní úvazek. Zisky dodavatelů a subdodavatelů dosáhly 253 834 Kč a hrubý domácí produkt České republiky vzrostl o 695 742 Kč.

Reálně není možné zjistit celkový počet návštěvníků festivalu a dovolím si konstatovat, že ani pomocí tohoto dotazníkového šetření není možné přesně zjistit, jaké představuje ekonomické přínosy hudební festival Prázdniny v Telči. Z průběhu šetření mezi návštěvníky a provozovateli, jakožto i z vlastní zkušenosti mohu říci, že festival Prázdniny v Telči představuje pro město vrchol turistické sezony, co do

počtu návštěvníků města, ale i do počtu pořádaných akcí. Poskytovatelům služeb festival přináší zvýšení tržeb mezi 10 % až 15 %.

Pro obyvatele města jsou Prázdniny v Telči zpestření každodenního života a rádi zavítají na hudební produkci, pohádku, nebo jen na večerní posezení. O přínosnosti festivalu pro město Telč nelze pochybovat a zachování je pro město ale i kraj velmi důležité. Díky tomuto festivalu město nebývale ožije, zvyšují se tržby pro všechny podnikatele ve městě a zároveň se v průběhu konání mění atmosféra města, které žije do dlouhých nočních hodin. Je nutné zaměřit se na dlouhodobou udržitelnost festivalu, který se od dob svého založení změnil, jakož i struktura návštěvníků a celková původní myšlenka tramských setkávání už se prakticky vytratila. Toto vše by se dalo shrnout slovy jednoho z provozovatelů: *„zavzpomínat na začátky. Poděkovat těm, co „folkáče“ zakládali a dělali koncerty u rybníka Roštejn. Těm, kteří jezdí na festival od samého začátku, každý rok, a nikdy nevynechali. Spí ve stanu celých 14 dní, a i když nejdou na koncert, hrají každý den u rybníka. Tito drží tu původní myšlenku „folkáčů“. Scházejí se, tráví spolu čas a zpívají. Koncerty ve městě jsou na ně moc komerční a drahé, proto si dělají své vlastní „folkáče“ v kempu.“* Myslím, že tato slova vystihují pocity většiny příznivců Prázdnin v Telči, a stálo by určitě za to, se nad touto myšlenkou zamyslet, aby se festival a jeho původní idea zachovala i pro budoucnost.

8 Bibliografie

- ČSÚ. 2019. Satelitní účet cestovního ruchu. *Český statistický úřad*. [Online] Český statistický úřad, 28. 2 2019. [Citace: 1. 2 2020.] https://www.czso.cz/csu/czso/satelitni_ucet_cestovniho_ruchu.
- Eva Kunešová, Alena Nedvědová. 1992. *Technika cestovního ruchu*. Praha : Grada a.s., 1992. 80-85623-32-3.
- Francová, Eva. 2003. *Cestovní ruch*. Olomouc : Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, 2003. 80-244-0719-1.
- Halina Kotíková, Eva Schwartzhoffová. 2008. *Nové trendy v pořádání akcí a událostí (events) v cestovním ruchu*. [Dokument] Praha : Ministerstvo pro místní rozvoj, 2008. 978-80-87147-05-4.
- Hesková, Marie a kolektiv. 2006. *Cestovní ruch pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. Praha : Nakladatelství Fortuna, 2006. 80-7168-948-3.
- Charles R. Goeldner, J.R. Brent Richie. 2014. *Cestovní ruch, principy, příklady, trendy*. Brno : BizBooks, 2014. 978-80-251-2595-3.
- Indrová, Jarmila a kolektiv. 2009. *Cestovní ruch (základy)*. Praha : Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta mezinárodních vztahů, 2009. 978-80-245-1569-4.
- Ing. Halina Kotíková, Ph.D. 2013. *Nové trendy v nabídce cestovního ruchu*. Praha : Grada publishing, a.s., 2013. 978-80-247-4603-6.
- Ing. Jaromír Beránek, kolektiv. 2013. *Ekonomika cestovního ruchu*. Praha : MAG CONSULTING, 2013. 978-80-86724-46-1.
- Ing. MgA. Tereza Raabová, Ph.D. 2010. *Multiplikační efekty kulturních odvětví v české ekonomice*. [Studie] Praha : VŠE Praha, 2010.
- J. Vystoupil, A.Holešinská, M. Šauer, J. Kunc. 2007. *Návrh nové rajonizace cestovního ruchu*. [Publikace] Brno : MMR, 2007. 978-80-210-4263-6.
- Kamil Fuchs, Pavel Tuleja. 2005. *Základy ekonomie*. Praha : EKOPRESS, s.r.o., 2005. 80-86119-94-7.
- kol., Tereza Raabová a. 2012. *Analýza ekonomického dopadu asociace hudebních festivalů České republiky 2011*. [Dokument] Praha : Economic impacT v.o.s. , 2012. 978-80-260-1727-1 .
- Kolář, Milan. 2020. OTAZNÍKY: Milan Kolář - otec Prázdnin v Telči. *Otazníky*. I-Vysočina.cz, Praha 10 - Hostivař : pHmedia Czech Republic s.r.o., 5. 2 2020.
- Kotíková, Halina. 2013. *Nové trendy v nabídce cestovního ruchu*. Praha : Grada publishing a.s., 2013. 978-80-247-4603-6.
- Linderová, Ivica. 2013. *Cestovní ruch - základy a právní úprava*. Jihlava : Vysoká škola polytechnická Jihlava, 2013. 978-80-87035-82-5.
- M. Palatková, J. Zichová. 2011. *Ekonomika turismu, Turismus České republiky*. Praha : Grada publishing, a.s., 2011. 978-80-247-3748-5.
- M. Šauer, J. Vystoupil, A. Holešinská a kolektiv. 2015. *Cestovní ruch*. [e-kniha] Brno : Masarykova univerzita, Masarykova univerzita, ekonomicko-správní fakulta, 2015.
- Mankiw, N. Gregory. 2009. *Zásady ekonomie*. České Budějovice : Grada publishing, 2009. 80-7169-891-1.
- Musilová, Zuzana. 2017. Jednou mě donutili, abych poslal telegram Pavlu Dobešovi, ať nejezdí. *Jihlavský deník.cz*. [Online] VLTAVA LABE MEDIA, a.s., 19. 8 2017. [Citace: 23. 2 2020.] https://jihlavsky.denik.cz/zpravy_region/jednou-me-donutili-abych-poslal-telegram-pavlu-dobesovi-at-nejezdi-20170816.html.
- Němčanský, Ing. Milan. 1999. *Odvětví cestovního ruchu, II.díl*. Karviná : Slezská univerzita v Opavě, Obchodně podnikatelská fakulta, 1999. 80-7248-034-0.

- . 1999. *Odvětví cestovního ruchu, Vybrané kapitoly 1.díl*. Karviná : Slezská univerzita v Opavě, Obchodně podnikatelská fakulta, 1999. 80-7248-034-0.
2015. Online aplikace pro výpočet ekonomických dopadů kulturní organizace či akce. *KulKal 2015*. [Online] Institut umění - divadelní ústav, 2015. [Citace: 20. 2 2020.] <http://www.kulkal.cz/>.
- Paul A. Samulson, William D. Nordhaus. 1995. *Ekonomie*. Praha : Nakladatelství Svoboda, 1995. 80-205-0494-X.
- Právědnes. 2020. Milan Medvěd Kolář. *Právě dnes*. [Online] ANNECA s.r.o, 2020. [Citace: 15. 3 2020.] <https://pravednes.cz/KolarMedvedMilan.profil>.
- Raabová, Tereza. 2014. *Jak spočítat ekonomické dopady*. [E-book] místo neznámé : Economicimpact, 2014.
- Robert Holman, Dana Pospíchalová. 2001. *Úvod do ekonomie pro střední školy*. Praha : C. H. Beck, 2001. 80-7179-023-0.
- Tereza Raabová, Ph.D. 2015. Aplikace KulKal.cz: Jak to funguje? *kulkal2015*. [Online] Institut umění – Divadelní ústav, 2015. [Citace: 1. 2 2020.] <http://www.kulkal.cz/jak-to-funguje>.
- Zelenka J., Pásková M. 2012. *Výkladový slovník cestovního ruchu. Kompletně přepracované a doplněné vydání*. Praha : Linde Praha, 2012. 978-80-7201-880-2.

Přílohy

Příloha: Dotazník

Vážení návštěvníci Prázdnin v Telči,

Jmenuji se Petra Pinterová a studuji Vysokou školu polytechnickou v Jihlavě. Prosím o vyplnění krátkého dotazníku, který mi pomůže k vypracování bakalářské práce.

Cílem tohoto dotazníkového šetření je výpočet ekonomických dopadů hudebního festivalu v kraji Vysočina.

Dotazník je zcela anonymní a zabere Vám pár minut. Prosím, výdaje uvádějte v průměru.

Průměrné výdaje návštěvníka Prázdnin v Telči

Uved'te prosím do vyznačených polí (.....) průměrné výdaje na 1 návštěvníka denně, které byly přímo vynaloženy v souvislosti s návštěvou Prázdnin v Telči.

1) Z jakého kraje přijíždíte?

☐ Vysočina	☐ Jihomoravský	☐ Praha	☐ Karlovarský	☐ Plzeňský
☐ Jihočeský	☐ Královéhradecký	☐ Zlínský	☐ Olomoucký	☐ Liberecký
☐ Středočeský	☐ Moravskoslezský	☐ Ústecký	☐ Pardubický	

Z jakého města?.....

2) Byly Prázdniny v Telči hlavním cílem Vaší cesty?

- a. Přijel/a jsem výhradně na festival
- b. Přijel/a jsem na festival ale i z jiných důvodů
- c. Jiné.....

3) Kolik dní plánujete na festivalu strávit?.....

4) Uved'te výdaje na dopravu v souvislosti s návštěvou Prázdnin v Telči:

- a. Autobusy, vlaky, MHD, taxi:Kč
- b. Vlastní automobil – výdaje na pohonné hmoty:Kč
- c. Jiné (uved'te kolik a za co):.....

5) V případě dopravy osobním automobilem, uved'te, kolik celkem zaplatíte za parkovné:Kč

6) Vaše celkové výdaje na vstupné na koncerty:..... Kč

7) Vaše celkové výdaje na den a typ ubytování:

- a. Výdaje.....Kč b. Typ ubytování.....

8) Uved'te své další výdaje na den:

- a. Vstupenky (na ostatní kulturní akce mimo Prázdnin
v Telči):..... Kč
- b. Restaurace, bary, občerstvení:.....Kč
- c. Nákup suvenýrů apod. v souvislosti s návštěvou
festivalu:.....Kč
- d. Nákup oděvů a obuvi kvůli návštěvě festivalu:.....
Kč
- e. Jiné (uved'te kolik a za co):.....Kč

Děkuji Vám za ochotu a věnovaný čas. Přeji hezký zbytek festivalu!